

LUTHERSK KIRKETIDENDE

TEMANUMMER: NY SALMEBOK

INNHold

Syng en ny sang for Herren! / Kriterier for sammensetning av kirkens salmebok / En dobbel salmebegivenhet / Bedre med én bok i hånden... / Hva skal vi synges i kirka? / Trenger menighetene en ny salmebok? / Julekveldsvisa som salme / Fra bokfronten / Fra bispedømmerådene og Kirkedepartementet

SØNDAGSTEKSTEN

1. mai - Elin Lunde

5. søndag i påsketiden - Lise Horn

6. søndag i påsketiden - Hilde Barsnes

Om det finnes noe som er felles kriterium for det som ender opp som gudstjenestens innhold, så måtte det være at det som skal sies og synges for det første er sant og at det dernest er viktig og at det til slutt har funnet en god form. Dette gjelder også kirkens salmeutvalg.

Syng en ny sang for Herren!

Da min far gikk på folkeskolen på 30-tallet, fikk han beskjed om å være stille i sangtimene. Han var blant dem som brummet og ikke kunne treffe tonen. Det ble ikke bedre med årene. I

kirkebenken likte han at jeg sang Milde Jesus tett opp mot øret hans, slik at han forsiktig kunne være med i salmesangen. Han ble aldri veldig glad i musikk, selv om han likte Jim

Reeves og elsket Sissel Kyrkjebø. 7 salmer i løpet av en høymesse ga først og fremst mye tid til ettertanke. For min far var salmene gudstjenestens mer eller mindre velkomne hvile-skjær.

For andre er det motsatt. Mens salmene gir velprøvede og bærekraftige uttrykk for troens innhold og svar, blir prekenen gudstjenestens dramaturgiske lekkasjepunkt. Mens andre igjen først og fremst finner rom for sin spiritualitet i sakramentenes håndfaste elementer eller i forbønnens og offerets gjensvar. Slik blir den gudstjenestefeirende menighet et fellesskap der de fleste får noe, mens de færreste får alt. Ulike forutsetninger, ulike spiritualiteter og ulike estetiske preferanser gjør at de som planlegger og leder en gudstjeneste, står overfor en oppgave det er umulig å utføre til alles entydige tilfredshet. Kanskje kan man si at dette blir enda klarere under en reformprosess. Da blir utallige forslag og innspill veid opp mot hverandre. Forslagene blir både lansert, begrunnet og vurdert ut fra nettopp ulike forutsetninger, spiritualiteter og estetiske preferanser. Om det finnes noe som er felles kriterium for det som ender opp som gudstjenestens innhold, så måtte det være at det som skal sies og synges, for det første er sant, at det dernest er viktig, og at det til slutt har funnet en akseptabel form. Dette gjelder også kirkens salmeutvalg.

I dette nummeret av Luthersk Kirketidende har seks bidragsyttere skrevet om Den norske kirkes nye salmebok. Vårens Kirkemøte sluttbehandler denne viktige delen av gudstjenestereformen. Tore Kopperud og Åge Haavik skriver begge ut fra lang erfaring med salmebøkarbeid. Her vil leserne få verdifulle innblikk både i historiske linjer og i grunnleggende

kriterier for utvelgelse av salmer til en salmebok. Jan Terje Christoffersen har valgt å belyse spørsmål knyttet til forholdet mellom de analoge og de elektroniske bruksmulighetene for en ny salmebok. Sindre Skeie reflekterer over noen av de samme spørsmålene og konkluderer med at kirken ubetinget trenger nye salmer, men at vi muligens ikke hadde behov å holde en helt ny bok i hånda. Espen Andreas Hasle er først og fremst opptatt av at det må være rom for varierte gudstjenesteformer, ulike menigheter og en langt større bredde av musikk og sangtradisjoner i kirken. Til slutt gir Lars Erlend Kielland et entydig og kontekstuellt forsvar for Prøysens Julekveldsvises plass i salmeboka.

Ny salmebok gir menighetene mulighet til nettopp å synges en ny sang for Herren – samt ganske mange gamle.

Å gå til gudstjeneste er forbundet med å synges evangeliet om Jesus, gjerne i like stor grad som å høre det. Slik er det i vår norske tradisjon, og slik er det i gudstjenestefeirende menigheter over hele den verdensvide kirke. Selv kirker som vektlegger Ordets lesning og forkynnelse i enda større grad enn vår egen, har gjerne også en sterk sangtradisjon. Salmene er både evangelium og menighetens gjensvar til det samme evangelium. De er heller ikke først og fremst begrunnet ut fra et moderne behov for varierte uttrykksformer; de henter sin berettigelse helt fra Bibelens egne tilbedende fellesskap, både i GT og i NT. "Syng en ny sang for Herren!" er salmistens oppfordring til Guds folk. Ny salmebok gir menighetene mulighet til nettopp å synges en ny sang for Herren – samt ganske mange gamle.

SJUR ISAKSEN
sjur.isaksen@mf.no

Kriterier for sammensetning av kirkens salmebok

AV ÅGE HAAVIK, SENIORRÅDGIVER I KIRKERÅDET

Salmeboken er kirkens åndelige og kulturelle skattkammer. I salmen er det bibelske budskap og den åndelige erfaring tilrettelagt i kunstens form. I dette tilfelle dreier det seg om to typer kunstverk, nemlig et dikt og en komposisjon. Det er den veltrufne kombinasjonen av disse to kunstverkene som muliggjør at salmen kan realiseres etter sin idé, nemlig ved å *synges* av en *forsamling* som et ledd i menighetens *gudstjenesteliv*.

Det å settes til å forvalte en kirkes gudstjenesteliv ved å tilrettelegge liturgi og salmebok er vel en av de viktigste tjenester en kan betros av den kirke en tilhører. Hvordan bør en tenke om det? I de følgende overveielser skal det særlig gjelde salmeboken.

Utgangspunktet må ligge i den *innholdsmessige* vurdering. Salmeboken skal sette menigheten i stand til å gi et mest mulig allsidig svar på det bibelske budskapet. Allsidigheten måles på kirkens Credo og den utmynting dette har fått i kirkeåret.

Herfra går veien til *faktisk bruk* som kriterium. Det utvalget som under prost Tore Kopperuds ledelse arbeidet med det forslaget til ny salmebok, som ble lagt frem i 2008, la stor vekt på å tenke *representativt*. Den samme tilnærmingen har preget siste fase i arbeidet, altså tilretteleggingen for Kirkemøtet etter høringsprosessen. Man utfører arbeidet for noen – for kirken som har gitt oppdraget, for menighetene og for enkeltmenneskene som i

salmeboken skal kunne finne det de trenger for sitt åndelige liv. Den hymnologiske innsikt må siktes inn på resepsjonsprosessen. Man skal levere et produkt som med rimelighet kan forventes å bli mottatt av dem boken er beregnet på.

Å være delaktig i et offisielt kirkelig salmebokarbeid innebærer altså ikke at man er satt til å lage en samling av egne private yndlings-salmer. Oppgaven består heller ikke i å lage et slags hymnologisk manifest som egentlig er beregnet på andre hymnologisk sakyndige. Når hensynet til brukerne settes i fokus, så må det sikres at de gjenfinner det de forventer å finne i salmeboken.

Nå har vi ikke noen kartlegging av bruken av salmene i vår kirke. I tiden som kommer, vil dette bli annerledes, fordi det elektroniske verktøy som er utviklet for gudstjenestelivet, vil generere slike data. Men enn så lenge må de som er satt til arbeidet, bidra med kunnskap fra sine ulike sammenhenger. Som en hovedregel kan en si at hyppig bruk er et sterkt argument for å *inkludere* en salme. Det motsatte er imidlertid ikke uten videre tilfelle. Manglende bruk kan komme til å ramme store verdier. Dette har blant annet med kapasitet å gjøre. De rapportene om salmebruk vi faktisk har fått fra enkelte menigheter, tyder på at der det legges mye arbeid i en aktiv bruk av salmeboken, er man gjennom noen år innoom ca. 300 forskjellige salmer – altså omtrent en tredjedel av

det salmeboken rommer.

Selv når en tar høyde for at det ikke er de samme 300 salmene man holder seg med i Tune og i Tana, så tilsier dette at det også må andre kriterier inn i vurderingen når en skal sette sammen en så stor bok som Den norske kirke har tradisjon for.

Hvilke kriterier kan dette være? Jeg vil her nevne noen hensyn som jeg selv har funnet nyttige som en slags referansepunkter eller hjelpelinjer i en komplisert tegning.

1. Det første er at salmeboken må gi del i *den store felleskirkelige tradisjon*. Noe – også av salmer – har gått inn i en felles overlevering som svært mange kirkesamfunn forholder seg til. Vår norske salmeboktradisjon er ikke lang. Dette har historiske årsaker. Først i 1870 fikk vi vår første norske salmebok. De vi hadde tidligere, var danske. M. B. Landstad som skapte denne boken, la med den et meget godt grunnlag. Han hadde grundig kjennskap til salme-tradisjonen, og dette utnyttet han bevisst. Han uttalte programmatisk: "Alle kirkens tidsaldrer skal synges med oss, og vi med dem." Denne deisen har vært hyppig sitert og etterfulgt i arbeidet med begge de to siste bøkene i raden. I tillegg til sine omfattende kunnskaper hadde Landstad også to andre fortrinn. Han rådet over et språk som gjør at han i det beste av det han selv har skapt, når det fremragende (se f.eks. NoS 14, 399, 856). Og så hadde han en varhet og innfølelse som gjør at han som formidler, etter mitt skjønn, står over sine nordiske kolleger J. O. Wallin og N. F. S. Grundtvig, fordi han ikke i samme grad som disse setter sitt eget tydelige stempel på det han gir videre.

Når kirkens salmebok er i støpeskjeen, er det for det første om å gjøre å *bevare* det viktigste av det vi bærer med oss fra denne fellestradisjonen. For det andre må en undersøke om det er mulig å *tilføre* noe. Ved disse to grepene kan salmeboken bidra til å knytte vårt gudstjenesteliv til den store kirkelige fellestradisjon gjennom alle tider.

2. Det andre er *det nasjonale element*. Kristentroen har slått rot hos oss og fått en stedegen form gjennom våre livsbetingelser og vår historie. Vi har ansvar for å forvalte vår særlige stemme i koret. Da må vi ta vare på våre bestyrelse diktere og komponister. Men hen-

synet til det nasjonale innebærer også en språklig problemstilling som er meget krevende å hanskkes med i arbeidet med en norsk salmebok. Den samme politiske og historiske utvikling som i noen hundreår ga oss danske salmebøker, har gjort oss til en nasjon med to skriftspråk. Dette har direkte innflytelse både på salmediktningen i vårt land og på hele prosessen med å sette sammen en salmebok.

3. For det tredje er det naturlig å nevne *de andre nordiske salmetradisjonene*. De nordiske land og de nordiske folkekirkene har først og fremst mange viktige likhetstrekk. Likevel er det forunderlig hvor ulike vi også er. Dette kommer tydelig til uttrykk i salmediktningen. Når vi bevisst sørger for at et utvalg av det mest fremragende våre nordiske søsterkirker har å by på, er representert i vår bok, så gjør vi oss selv rikere.

4. For det fjerde skal *det økumeniske elementet* fokuseres. Dette kom programmatisk til uttrykk som en nyansats i Gustav Jensens arbeid med revisjon av Landstads salmebok. På 60-tallet fikk vi Johannes Smemos *Salmer fra søsterkirker*. Ut fra et omfattende og grundig kjennskap viste han vei til verdifulle salmer fra andre kirkelige tradisjoner. Det står igjen som Smemos varige betydning på salmebokens område, selv om det ikke alltid er hans form som er blitt stående. I forlengelsen av det økumeniske fokus ligger det også et globalt perspektiv, nemlig å sørge for at andre land og tradisjoner enn Norden og Europa er til stede i salmeboken.

Gjennom de store økumeniske bevegelsene er det i siste halvdel av forrige århundre gjort et intensivt arbeid både med å få frem, men også med å samle og bevisst bruke sanger fra land og kirker som er resultatet av misjon fra Vesten. Tidligere måtte de synges våre sanger, altså tekster med vår tankegang og toner med vårt vestlige tonespråk. Nå synger vi med på deres sanger. Gjennom de store økumeniske stevnene er det utviklet et repertoar med sanger som inneholder korte tekstelementer på "all verdens språk" og med stedegne melodier. Disse er etter hvert spredt i en mengde kirker. Den argentinske musikkprofessor og metodistprest Pablo Sosa (se *Salmer* 1997 nr. 87) har en gang sagt: "Når dere synger disse sangene, skal dere vite at vi synger dem med tårer i øynene."

For tidligere fikk vi ikke lov til å bruke slikt i gudstjenesten. Men nå gjør vi det!”

Disse innslagene i salmeboken gjør oss rikere – rikere på erfaringer og rikere på former. De kan høres som en *gjenklang* av det evangeliet vi gjennom misjonen har fått delta i formidlingen av.

5. For det femte skal *det antologiske hensyn* kort være nevnt. Når en bygger opp en samling med hundrevis av salmer, må en påse at de viktigste aktørene er med – og fortrinnsvis med det beste de har å by på.

6. Da Landstad talte om ”alle kirkens tidsaldre”, understreket han at til disse hører også samtiden, og han la til at her må en ”ikke altfor ængstelig forsmåa, hvad *den* har at byde”. I møtet med samtiden kan det være grunn til å nevne som et særlig perspektiv *hensynet til det moderne*, altså det som ikke bare er nåtidig, men også annerledes. Omkring 1960 oppstod det i mange land en fornyelse av salmediktningen som sett i et stort historisk perspektiv er bemerkelsesverdig. I engelskspråklig sammenheng kalles dette nybruddet *The Hymn explosion*, mens tyskerne bruker den vakre betegnelsen *der Liederfrühling*. I Norden var Sverige (med Anders Frostenson) først ute, men fra omkring 1970 er det også i vår kirke skapt tekster og toner som rager høyt og også legges merke til i andre kirker.

7. Helt fra starten av arbeidet har det vært en prioritert målsetning å gjenvinne salmebokens plass i *hjemmet*. Dette er alltid viktig, men når arbeidet med en ny salmebok faller sammen med en storstilt satsing på trosopplæring, så blir det helt avgjørende å sikre at det finnes et rikelig utvalg av salmer og sanger som egnert

seg til bruk både i hjemmet og i menighetens trosopplæring for årsklassene fra 0 til 18 år.

8. Tråder inn i salmeboken fra folkets og kirkens *historie*, og også fra kunst- og kulturhistorien, skal en være seg bevisst. Dette handler ikke om noe stort kvantum, men når det kan fremvises noe som er knyttet til salmer, er det en svakhet hvis det mangler i kirkens salmebok.

9. Til slutt vil jeg peke på nødvendigheten av å ta vare på helt spesielle salmer som aldri vil utmerke seg på bruksstatistikkene fra det regulære gudstjenestelivet, rett og slett fordi det ikke er slike salmer en synger i vanlige gudstjenester. Men under særlige betingelser kan en bli ledet til dem og på den måten få del i store og ofte helt unike verdier. Et godt eksempel kan være Grundtvigs mest personlig salme ”At sige verden ret farvel/Å ta med verden rett farvel” (S97 143). Her har Grundtvig transformert sin angst for døden til bønn og salmesang med det ene ”skjønne sted” etter det andre. Det at ”vi vanlige” kan gjenkjenne skrekken for graven hos en slik åndens gigant, er i seg selv en trøst – og enda mer det han selv har funnet som botemiddel. Når man har til egnet seg denne eiendommelige salmen, oppstår det et spennende stykke intertekstualitet mellom den og den jublende *Påskemorgen slukker sorgen* (NoS 184).

Dette er en kortfattet antydning av hensyn som er viktige for at sorteringen av tusenvis av salmer skal sikre et utvalg som gjør salmeboken til et virkelig skattkammer. Det vil også sikre at salmeboken blir noe man gjennom årelang bruk kan vokse med.

En dobbel salmebegivenhet

AV TORE KOPPERUD, PROST I SØNDRE AKER

Innledning

Intet mindre enn en dobbel salmebegivenhet er det når Kirkemøtet (KM) over påske skal behandle forslag (heretter: F) til ny salmebok for Den norske kirke. Det ene er den nye salmeboken i seg selv. Det andre er Kirkemøtet som endelig vedtaksorgan – for første gang i en slik sak. Begge deler har kirkelig sett gledens fortegn, etter min vurdering.

Som leder av Salme(bok)utvalget (SU), og følgelig sentral aktør i prosessens første fase (2004–08), fant jeg det rimelig i ettertid (dette blads nr. 12/2011) å kommentere noen sentrale forhold i tilknytning til "Salmebokforslaget 2008" (heretter: H for Høringsforslaget) som ble forelagt høringsinstansene av Kirkerådet (KR). Som publikasjon forelå det som to deler: Del 1 "De nye salmene" og deretter del 2 "Supplerende materiale" (2009) med informasjoner, intensjoner og visjoner. Dette er nå – sammen med "Ny norsk salmebok", kapittel 3 i "Høringsdokument" (HD/2008) – viktige aktstykker for behandlingen av saken i KM.

Det følgende er ment som en dobbel påminnelse, fra en som i prosessens siste fase mest har vært observatør. Først gjelder det noen fremtidige salmeutfordringer som ikke må glemmes. Derneft gjelder det noen aktuelle salmeutfordringer som gjerne kan overveies.

Noen fremtidige salmeutfordringer

SU var i utgangspunktet et "underutvalg for salmene", og SU var fra første stund klar over sitt omfattende mandat – salmene som sådan

(og likevel ikke "alt": De "bibelske salmene" ble i prosessen overlatt til andre). Arbeidsmessig ble *Salmeutvalget* i hovedsak et *Salmebokutvalg*. Det er nå tid til å minne om hva som faktisk skjedde med dette "ikkedalmeboklige". Det fremgår særlig tydelig av den foran nevnte del 2s kapittel IV (s 60ff): "Noen muligheter og utfordringer". Ikke alt skal nevnes her, men noe bør stå igjen – fordi også dette hører til KR/KMs ansvarsområde å ta hånd om videre. Om det ikke skjer på det kommende møtet, så må det på annen måte gis den nødvendige oppmerksomhet.

Hva handlet så dette mer konkret om? Først nevnes *Kontinuerlig salmearbeid*. Det var faktisk tematisert allerede i KR's siste vedtaks punkt om ny salmebok fra 2005: "Når arbeidet med denne salmebokreformen er ferdig, bør det utredes hvordan det kan legges til rette for et kontinuerlig salmearbeid..." Derneft nevnes "Fremtidig arbeid i tilknytning til salmeboken", nærmere forstått som et *Samarbeid om salmearbeid*, et svært naturlig stykke økumenikk – også for fremtiden. Noen må ta initiativ. Kanskje Norges Kristne Råd? Kanskje Den norske kirke selv? Få felleskirkelige tiltak har vist seg så sammenbindende – i beste forstand av ordet – som det å synge sammen. De senere års felles vandring i sang- og salmespor bekrefter det. Et konkret resultat er "den felleskirkelige listen". Øvrige utfordringer som nevnes, er det også svært gode grunner til å vie oppmerksomhet.

Noen aktuelle salmeutfordringer

I det følgende skal det handle om noe som er mer vanskelig å skrive om, knyttet til det forhold at ved et salmebokskifte vil alle savne noe, og noen mer enn andre. SU foreslo, bekreftet av KR i 2005, en salmebok i to bind. I 2010 ble forutsetningene endret til *ett*-binds salmebok, og KRs egen prosjektgruppe fikk det krevende oppdrag å redusere omfanget betydelig. Primært skulle dette skje i lys av høringen, og med dette som bakgrunn kunne det være flere spørsmål å stille. Sikkert er likevel at dette må ha medført mange og vanskelige valg. Det er resultatet av dette arbeidet, KRAs vedtak og biskopenes lærebedømmelse, som nå fremstår som F. KM skal så trekke den endelige konklusjon på de mange års salmearbeid.

Det må kunne karakteriseres som en formidabel oppgave for et Kirkemøte hvor så mange av delegatene er nye, og samtidig er i grunnen samtlige "nye", for ingen har behandlet en *slik* sak før. Et sideperspektiv, ikke minst for oversiktens skyld, kan være både nyttig og nødvendig for å se ett eller annet som en ikke har merket seg før. Det kan gå på helhet, enkelte salmer eller konkrete personer. For at dette ikke skal bli helt subjektivt, er de følgende eksemplene valgt fordi de alle (med ett eneste kommentert unntak!) var med i H. Noen av dem tegnes med litt mer personlig koloritt enn ellers. Hensikten med de følgende observasjoner og refleksjoner er om noe ennå kan plukkes opp, og ved det gjøre den nye salmeboken enda mer komplett.

Salme og dikt

Det punkt hvor forskjellen er størst mellom H og F, er det som er omtalt som "allmenn lyrikk".

Mange av høringsuttalelsene var kritiske. Når SU tok med relativt mange slike bidrag, så skyldtes ikke det at *alle* var tenkt med i salmeboken, men for at det skulle være nok å velge mellom for høringsinstansene. Som grunnelse tales det bl.a. om å skape et rom "for at noen andre røster enn de vanlige kan tale om tro. Klart og likefrem, eller som en anelse, et spørsmål eller en undring, noe som kan hjelpe andre i forholdet til Gud" (H del 2, s 31). Selv vil jeg få legge til at når Paulus på Areopagos (Apg 17,28) anførte endog hedenske diktere

som belegg for sin gudspresentasjon, så må vi med like stor grunn kunne hente inn røster fra vår tid og kultur, som taler "teologisk", om enn med andre ord enn de tilvante. Med utgangspunkt i den alminnelige åpenbaring gikk apostelen videre til den spesielle åpenbaring og talte om Jesus og oppstandelsen. *Gud* har ulike veier til menneskehjertene. Vi går ofte skrittvis.

Mange dikternavn forsvant. Av dem blant "de nye" som står igjen med hvert sitt bidrag, er Arnold Eidslott (H 28/F107 – redusert fra 5) og Olav H. Hauge (H 239/F440 – redusert fra 3). Hos Hauge, som jeg kjenner best, er dette en god salmetekst, men nok den minst språklig tilgjengelige av de 3 – dette i motsetning til den fine bønningen "Opn, mine augo, Herre" (H 321) og undringssalmen "Det er den draumen" (H 246), som med sin mesterlige melodi av Ivar Jarle Eliassen bærer mye av den kristne lengselen i seg (H del 2, s 24). Av Eidslots 4 andre bidrag er H 62 en pasjonstekst som griper særlig dypt. I det hele tror jeg at en ny salmebok i møte med "dikt-utfordringen" hadde vunnet på å være noe mer utførlig.

Salmer og kirkeår

I det følgende skal det gis tre eksempler fra tidlig i kirkeåret på hva som for noen ville være en berikelse i sangen.

På 1. søndag i adventstiden finner vi nå det profilerte ordet fra Ap 3,20. Det er bra, men like bra er det ikke at dagens "Norsk Salmebok" (N) har mistet nr. 16. Den kunne nok vanskelig gå videre med åpningsordene ("Når synderen rett ser sin våde"), men så har Per Lønning gitt oss en god videreførende tekst, H 5, foruten en ny melodi, som – sammen med den tidligere – kan gi oss den hjelpen vi trenger til fortsatt å synge om Ham som står for døren og banker.

Et nytt og annerledes bidrag til vår adventsang kan være den generelle håpssangen "I den stille, klare morgen" (H 3), gitt oss gjennom oversettelse fra Frelsesarmeen. Den rommer både sterke adventstøner og en mild adventsformaning om å "lytte etter lyden av Hans trinn".

Et nytt nynorskforslag på Nyttårsdag er "Kor fagert namnet Jesus er" (H 25), som også synges med både glede og hengivenhet (!) i

bokmålsstrøk (I en NRK-gudstjeneste så sent som ved siste årsskifte kom det konkrete tilbakemeldinger på nettopp denne fra "begge hold"). Det er en tekst som virkelig beveger! Forfatteren var amerikansk baptistprest, oversetteren norsk prost (Volda).

Salmer og trosopplæring

I H ble det foreslått å gi den nye salmeboken en undertittel: *Til bruk i kirke og hjem*. I F er det borte. Det kan være flere grunner til det. Noen finner at boken som gudstjenestebok svekkes. Andre mener at selv om kirke-skolerelasjonen klart er endret fra 1969, så vil salmeboken – som en del av kulturarven – fortsatt ha en plass også i skolen. Ellers er det få bøker som vil kunne konkurrere med salmeboken som *andaktsbok*. "SU har hatt som en visjon å gjøre Norsk Salmebok enda mer til en folkebok, noe som er en naturlig folkekirkelig oppgave – uten å oppheve dens hovedoppgave som gudstjenestebok" (H del 2, s.39). En undertittel understreker at boken faktisk er laget også "med tanke på *bruk i hjemmet*, noe som er særlig naturlig i lys av kirkens satsing på *trosopplæring*". Den nye salmebokens innhold er da også tilpasset dette, bl.a. slik at de mest sentrale barnesangene er med. Et eksempel på at det i praksis er tenkt på hjemmet er *Du grønne, glitrende tre, god dag!* (H 21 / F H 52). Det er i *hjemmet* treet hilses velkommen. I kirken hilser man En Annen! Det kan også gis flere andre eksempler på bidrag som ganske lig kan tenkes til annet enn mer hjemlig eller privat bruk.

Salmer i konfirmasjonstiden

Her er vi ved noe som mange prester, inkludert meg selv, har opplevd som et problemområde. Kapittel 36 i F overbeviser da heller ikke. Det er ingen lettvinnt kritikk, for dette er langt fra lett. Det gjelder sang i seg selv, som tekst og tone. Noe må likevel kunne gjøres også i denne sammenheng. I tillegg til noe av det H ellers hadde inne, går tankene i retning av å flytte over noen tekster fra andre avsnitt. Sindre Eide, som – med flere – så energisk har løftet fram mange av "Håpets sanger", har også gitt oss en god, danskinspirert og dåpsforankret tekst: *Vi kommer til din kirke, Gud* (S107 / 534). Noe av Kristin Solli Schøien, "på leit" for unge da de

ble skrevet, kan kanskje fungere slik også i dag (F 324 og 699)?

Ellers har jeg stanset ved Bjørn Eidsvåg. Han har allerede 4 tekster inne. Jeg vil få peke på to til, og her er jeg først ved det "unntak" jeg allerede har varslet, som ikke gikk videre fra SU. Den står på S 115, *Du har eit liv som er verdt å leva*. På unikt vis samles her menneskeverd og frelse (Joh 3,16). Den andre teksten er *Eg ser* (H 258), som nå er ute. Den har i den senere tid vist seg å ha et stort sjelsesørgerisk potensial. Et problem er det at sangens "eg" ikke umiddelbart oppfattes som Herren selv, men fort plasseres i de medmenneskelige relasjoner. "Problemet" lar seg imidlertid løse ved å stjernemerke (*) *Eg* først i teksten og relatere det til "Jesus". Både språk og andre forhold er ellers forklart rundt om i salmeboken, og det kunne det ha vært enda mer av, da forståelsen av ord nok har endret seg en del siden 1985. Dette er imidlertid en administrativ oppfølging og kan umulig inngå i selve KM-behandlingen.

Inkluderende språk

I SU hadde man et bevisst fokus på salmer med innslag av Skriftens egne morsbilder (jfr. HD s 75). I H ble det presentert 7 slike nye tekster, hvorav 4 nå er ute. Her er mer å se på! De tre som finnes i F, er: 315, 768 og 769. De øvrige 4 er: H 147, 253, 254 og 264. Den første av disse siste er en spiritual, med engelsk tekst særlig anvendelig i migrantsituasjonen som er en relativt ny utfordring for flere menigheter (og nok tilsier noen flere engelske originaltekster enn det som så langt er tilfelle i F).

Ellers hører også *brødre*-problematikken hjemme i denne sammenheng. Mye av dette ble endret i NoS, men noe henger igjen. (I NoS 574 / F 549 kan v 2 med sine *brøder* godt utgå.)

Et mer prominent eksempel er selveste fedrelandssalmen (N 739 / F 751) med sitt "Lat folket som *brøder* saman bu" (v 1). Men hvem har rett til å endre en slik salme? Kanskje er det ikke nødvendig en gang. Siden oppdraget omfattet "inkluderende språk", så måtte SU også se noe nærmere på dette. (Vi sammenlignet med N 311 *Himmelske Fader*, også av Blix. I v 3 sto det før 1985 "brøder", etter 1985 "sysken". Ingen har hatt noe å si til det.) Ingen i SU tok til orde for å gjøre det samme med fedrelandssalmen –

rett og slett fordi vi opplevde at det lå utenfor vårt mandat. Men hvem tilligger det egentlig å foreslå en eventuell endring? Kan det tenkes at KM vil anbefale og noen andre avgjøre? Med en ny salmebok i et nytt årtusen burde tiden være moden for noen til å foreta en så forsiktig revisjon som fra "brøder" til "sysken". Det er nå i alle fall min mening. Hertil kommer at vår nye og tiljublete bibeloversettelse som normal-ordning har gjort det samme.

Til sist: N 604 / *Brødre og søster nå skilles vi ad*, ble ført videre i H. Nå er den ute. Det er vanskelig å skjønne hvorfor. Dobbeltheten i den åndelige søskenflokken nevnes sjelden. Ofte brukes den i læstadianske forsamlinger ved avskjed, har jeg en gang hørt. Stemmer ikke dette, så må den gjerne ut. Stemmer det, så bør vi beholde den.

Noe om navn

En hver salmebok profileres selvsagt av hvem som er med og bidrar når det gjelder tekst og tone. Det følgende må av plasshensyn i hovedsak begrenses til originaltekster. I N var Blix på topp, etterfulgt av Grundtvig, Brorson, Ellingsen og Landstad. Med F er Svein Ellingsen i tet, etterfulgt av Eyvind Skeie. Blix og Grundtvig følger så. Av nyere hjemlige navn kommer Edvard Hoem best ut. Utenfra er det John Bell (Iona) en merker seg. En merker seg ellers at Børre Knudsen er representert med to bidrag, men at begge er på Påskeaften, er unødvendig!

På kvinnesiden er det et markert svensk trekk, med Britt G. Hallqvist på klar topp, deretter Gerd Grønvold Saue, Lina Sandell og Liv Nordhaug. Oppsiktvekkende er det at Shirley Erena Murray fra New Zealand har fått med hele 4 bidrag, det samme som en av de nyere norske, Haldis Reigstad. Som helt ny bør Heidi Strand Harboe særskilt nevnes. SU søkte virkelig etter flere kvinnenavn som kunne berike fremtidens menighetssang (også musikalsk). Det samme gjaldt unge talenter generelt (tekstlig og melodisk). Endringen fra to til ett bind, har ytterligere begrenset navn og antall bidrag på kvinne- og ungdomssiden. Men noe finnes, og det er det all grunn til å glede seg over.

Noe om savn

I en hver ny salmebok er det selvfølgelig noe som vil savnes. Om kort tid er det altså Norsk Salmebok (1985) og "Salmer 1997" som avløses av det som trolig vil hete "Norsk Salmebok 2013". Selv vil jeg av "det gamle" ikke minst savne noen kvinnerøster: *Emilie Juliane* (1686) med sin fra før eneste, men sterke salme med tanke på døden (N 835). *Versomkvedet* svarer til oppslag 158 i dagens Bønnebok: "*Min Gud, gjør du for Jesu blod, min siste avskjedstime god.*" Det finnes knapt en bedre bønn ved livets grense! Derest vil jeg igjen få nevne Liv Nordhaug. Det kunne godt ha vært enda flere salmer av henne, og her savnes det særskilt en under (avsnitt 48.3) "*Åremålsdager*". Det gjelder S 137, *På denne livets merkedag*, som hvor den er tatt i bruk, har fått en riktig god inngang. Avsnittet er nytt og viktig, men det er da slett ikke nødvendig at *bare menn* fører ordet her (Selv om Per Lønning og H 216 bør nevnes)!

Når menn først er nevnt, la meg også få nevne to navn som virkelig savnes på listene. Den ene burde ha vært der for lenge siden. Det er dikteren Johan Sebastian Welhaven (1859) med sin *Ånders Herre! Du skal råde* (H 349). Det er en himmelsang med nådefeste! I "Sangboken" har de for lengst sett det og hentet den inn i både tidligere og nåværende utgave av boken. Reissiger ("utenfor" så langt) har med sin praktfulle melodi også gitt oss en stor gave. Det andre navnet tilhører en langt yngre garde av kvinner og menn – 9 i tallet – omtalt (bind 2, s 54) som "navn som allerede har skrevet seg inn i salmesamlingene, og som gjennom en tydelig plass i Salmebok 2008 bidrar til norsk særpreg i vår tid". 8 av disse navn gjenfinnes i F. Hans Johan Sagrusten savnes, med sin gode nynorsk-penn. I H har han 5 oversettelser. Den fremste er vel hans briljante gjendiktning av GTs Salme 91, Iona-preget – og selvstendig. Mangt annet fra Iona rager ikke så høyt. Nevnes skal det også at det er andre som overraskende savnes, helt eller delvis. Erik Hillestad, Olav Mosdøl og svenske Ylva Eggehorn, som alle i H hadde 6 originaltekster, har nå 2 hver. Danskenes Holger Lissner hadde 8 i H, men ingen er igjen. Blant disse må det være mer å finne! Selv vil jeg si det samme om Eyvind Skeies samleverk "316" og Per Lønnings

ulike salmesamlinger.

Under savnets kategori skal følgende legges til: At også enkeltvers fra salmer forsvinner og kan savnes i en slik salmebokprosess, er forståelig. Helt ubegripelig er det likevel at siste vers (v 6) av Brorsons store salme "Saligheten er oss nær" (N 84 / F 83) er fjernet.

Til sist

En ting må tydelig nevnes til sist, den viktige balansen mellom bokmål og nynorsk. F skal ha ros for å ha nådd nær på "målesnoren" 60/40 %, med sine 61,1/38,9. (H lå "bare" på ca. 65/35). Da er det ikke langt igjen til å nå "målet", og under det press også en bokmålsmann opplever at nynorsken er under nå, ville det være "symbolsk" viktig og riktig om kirken

kom enda litt bedre ut! Hertil kommer at om sluttprosessen medfører at noe materiale voteres inn, mens annet voteres ut – ikke nødvendigvis slik, men sannsynligvis – så kan dette påvirke språkbalansen. Å holde orden i *det* regnskapet er imidlertid et langt mindre problem enn mangt annet en har hatt å forholde seg til i dette salmearbeidet.

I en salmebok er det som kirken henter frem nytt og gammelt av sitt gode forråd (Matt13,52).

Nevnte skriftord står i en sammenheng som handler om himmelriket. En god salmebok skal speile noe av himmelriket; den skal være sang underveis, til oppmuntring på veien, til trøst og hjelp, til glede og håp, og mer til (H del 2, s 66). Det er mitt håp og min tro at også den nye salmeboken vil bli et redskap for dette!

Nye tekstrekker – prekenhjelp fra Luther!

Sjur Isaksen

ORDET GJENNOM ÅRET

Evangeliebetraktninger over andre tekstrekke

Ordet gjennom året er tenkt som en hilsen til mennesker som gjerne vil forberede seg til gudstjeneste, som forkynnere eller tilhørere. Den kan også brukes til samtalegrupper eller som en personlig andaktsbok.

Tittelen henspeiler på den praktiske innretningen boken har fått, der evangeliebetraktningene er ordnet etter kirkeåret. Samtidig er *Ordet* et av de mange navn på Jesus. *Ordet* møter oss i alle årets dager og lover sitt nærvær så lenge det telles dager og år på jorden.

Kr 298,-

Bedre med én bok i hånden...

Salmebok i en digital tidsalder

AV JAN TERJE CHRISTOFFERSEN, UNIVERSITETSLEKTOR VED MF

Nye gudstjenesteordninger blir i disse dager implementert i menigheter over det ganske land. På vårens kirkemøte faller også de siste brikkene på plass for den bebudede salmeboka. Når Norsk salmebok 2013 lanseres første søndag i advent neste år, vil det meste være klart av det omfattende materialet som er blitt utarbeidet det siste tiåret med tanke på å fornye Den norske kirkes gudstjenesteliv. Det har vært mangt å glede seg over så langt, og det er ennå mye å se fram til ettersom menighetene lokalt får bedre og bedre grep om de verktøy og ordninger som følger reformen.

Etter mitt syn var dette en reform som måtte komme. I en tid hvor preferanser, holdninger og vaner endres i takt med klokkehastigheten på våre datamaskiner, utfordres også kirken stadig mer på å finne den rette balansen mellom trading og nyskaping. Som tegn-bærer bidro også tusenårsskiftet til å sette dags-orden. Vi søker ord og toner som taler sant om tro og liv også i vår tid, og trolig er det også opp mot en slik målsetting som kvalitetene ved reformmaterialet vil bli prøvd. Skaper de hva de nevner?

Det digitale

Nå gjelder det altså salmeboken. Norsk salmebok, slik vi har den i dag, er ikke gammel. Den utkom i kjølvannet av forrige runde med gudstjenestefornyelse, og forelå tilgjengelig for menighetene det året Bobbysocks sørget for at Norge vant Melodi Grand Prix første gang.

Det er altså ikke så mange kiloene siden! Mye har likevel skjedd på disse årene, og den teknologiske utviklingen i denne perioden illustrerer omfanget av endringene godt. 1985 var året Apple hadde sitt gjennombrudd med sin Macintosh med Microsoft som en av mange ukjente underleverandører. Ennå skulle det gå drøye tiåret før vi begynte å kople oss opp mot internett, og enda noen år til før det riktig begynte å swinge av det. Etter at den digitale verden helskinnet kom seg gjennom tusen-årsskiftet, har hastigheten på nyvinningene økt fra år til år. Nå er mikroteknologien allesteds-nærværende, og omfanget av nettartikler ser ikke ut til å kjenne noen grenser. En fersk notis illustrerer dette godt. Forleden kunne vi nemlig lese at det nå publiseres like mye ny informasjon i nettveven *pr. dag* som vi ellers har maktet å framskaffe gjennom historien fram til 2003. Ordet generasjon har med andre ord fått en helt annen betydning i vår tid enn det som står skrevet inn i kroppene våre fra naturens side. Generasjon er i dag mest av alt en beskrivelse av teknologiens framskritt, og akkurat nå venter sivilisasjonen på femte generasjon iPhone. Digitaliseringen har endret våre måte å forholde oss til virkeligheten.

Vi har alle på en eller annen måte del i denne utviklingen. For egen del har datateknologien fulgt meg fra første arbeidsdag. Da jeg kom til Nanset kirke i Larvik i 1992 sto en flunkende ny PC og ventet på meg, innkjøpt av menighetsrådet for oppsparte midler til den nette

sum av 60.000 kroner. Det var en flunkende ny 386 som ganske snart ble oppgradert med Windows 93 og utvidet minne. Liturgiene i Gudstjenesteboken, som utkom mellom stive permer samme år, ble snart supplert av mer hjemmesnekrede gudstjenesteagender fra egen PC. Så kom internett og databaseprogrammer som Kardinal og Labora, og stadig større mengder elektronisk ressursmaterieell ble etter hvert gjort tilgjengelig og tatt i bruk basert på menighetens egenart og personlige preferanser. Mottakelsen og bruken av Salmer 97 ble også annerledes enn for Norsk salmebok bare 12 år tidligere, og når vi så forleden skrev 2011, og både ny bibeloversettelse og materialet fra gudstjenestereformen skulle publiseres, opplevde jeg at vi sto overfor det endelige gjennombruddet for de nye digitale verktøyene i vår kirkelige hverdag. Enorme ringpermer må for gudstjenestereformens del måle brukervennligheten opp mot enkelt nedlastbare filer fra nettet. Balansen mellom analoge og digitale medier er med denne siste runden forskjøvet kraftigere enn noen gang.

Det er derfor knyttet en ikke ubetydelig spenning til hva som kommer til å skje ved den kommende lanseringen av Norsk salmebok 2013. Den vil naturligvis komme på papir (også), og det enorme salget av den nyeste bibeloversettelsen kan sett fra forlagets side virke både inspirerende og beroligende hva gjelder denne tradisjonelle utgivelsesformen. Dette sier kanskje likevel ikke så mye om hva som skjer på lengre sikt med slike trykte kilder når de samme tekstene også er tilgjengelige både på nettet og som apper til lesebrett og smarttelefoner, og raskere suppleres og oppdateres der. For salmebokens del kommer i tillegg det momentet inn at den elektroniske databasen vil være langt mer omfattende enn det som vil være tilgjengelig mellom to stive permer. Sammen med salmene som følger Kirkens salmedatabase i gudstjenestebiblioteket, vil også Eide forlags egen salmedatabase bli gjort tilgjengelig for nedlasting og bruk. I sum dreier det seg, innen vi skriver advent 2012, om nærmere 3.000 salmer på denne plattformen alene. Selv om tilgangen til disse databasene ikke vil være gratis, må vi anta at denne forskyvningen mellom analogt og digitalt materiale også på en eller annen måte

vil påvirke beslutningene menighetene vil gjøre lokalt. De alminnelige bestemmelsene tar også høyde for en romsligere praksis knyttet til salmevalg enn vi har vært vant til. Der heter det nå ganske enkelt at salmene i menighetens hovedgudstjeneste *som regel* hentes fra godkjente salmebøker eller Kirkerådets salmedatabase (jfr. B 20). Menighetene skal om kort tid ta stilling til hvilken salmebok de vil gå for, gammel eller ny, og i hvilken form salmene normalt skal bli presentert i. Det er sannelig ikke lett å forutse skjebnen for Norsk salmebok 2013 på papir.

Det analoge

Bør så menighetene la være å investere i nye salmebøker? Etter mitt syn vil det være en uklok beslutning, og da taler jeg her i første rekke den tradisjonelle salmebokens sak. Det digitale kan nemlig supplere, men aldri erstatte hva de tradisjonelle, analoge mediene representerer, jfr. den stadig stigende interessen vi har sett de senere årene, for de gamle, svarte vinylplatene. De tradisjonelle, analoge medienees svakhet er nemlig samtidig deres styrke. Det er noe menneskelig ved dem. De er trege; de er sårbare; de byr på motstand, og de lar seg berøre, akkurat som oss. Og nettopp denne kroppsligeten er det som knytter oss til dem, til vinylplata, til avisen på fanget og boka i hånda. Derfor er de her fremdeles. Derfor vil vi fremdeles ha dem.

I særlig grad trenger vi å gjenkjenne dette i kirken, for på mange måter har vi som kirke-mennesker den analoge mentaliteten i blodet. Vi ønsker nemlig ikke doble glassdører som åpner seg av seg selv når vi kommer til kirke. Vi foretrekker dører vi må slite i. Vi forventer ikke kinostoler i det rommet hvor vi skal istemme *Kyrie eleison*. Bygningskroppen og interiøret må samstemme med ordene og innholdet. Og derfor ser vi det heller ikke som en vinning om liturgen løfter opp en iPad ved evangelieprosesjonen, eller om presten skulle be menigheten slå opp salmen før nattverden fra salmeappen på mobilen, selv om alt dette for lengst er mulig. "The media is the message," skrev Marshall McLuhan på 60-tallet. Budskapet våre gudstjenester er bærer av er Ordet som ble kjødt. Vi vitner som kirke om noe vi har berørt, og vi lengter etter gudstjenester som berører.

Gudstjenesten er i seg selv et analogt medium. Vi gjenkjenner det i et halv kilo papir mellom to permer som vi holder i hånden.

Det er naturligvis noe besnærende med et medium som alltid presenterer seg selv like rent og strålende friskt hver gang vi tar det i bruk. Digitaliseringens medium er lyset. Informasjonen forflytter seg gjennom silikonbrikker og cyberspace med lynets hastighet uten at vi verken kan gripe det eller i praktisk forstand forstå det. Signalene verken eldes eller forringes uansett hvor langt de reiser. Men siden ingenting annet i livet, slik vi erfarer det, kan gjenskapes på samme måten, gang etter gang uten å få flekker på klærne og arr i sinnet, så er det noe med det digitale mediet selv som fremmedgjør. En digital bok lukter ikke. Den etterlater ikke spor etter tidligere bruk. Uten kaffe-flekker og eselører er den digitale boken full av elektronisk hukommelse, men den ikke i stand

til å bære minnet om det levde liv. Og det er alltid livene våre det handler om. Mediets egne egenskaper hjelper oss å forsone oss med å selv. *The medium is the message.*

Det enkleste og det beste

Kirken har lang tradisjon med å ta i bruk de teknologiske mulighetene samtiden tilbyr. Det har vi gjort siden salige Gutenbergs dager, og det skal vi fortsette med også i tiden som kommer. Likevel tilhører det vår etter hvert temmelig utviklede digitale kompetanse også om å inkorporere teknologiens begrensninger. Noen ganger er det enkleste det beste: en salmebok i hånden som bærer spor av alle dem som har funnet trøst og styrke i disse sangene før. Vi trenger fremdeles salmeboken på papir, og det er grunn til å glede seg over at det ennå skrives nye salmer. Jeg ser fram til Norsk salmebok 2013 med forventning.

Trosopplæringen - en resursbok fra Luther!

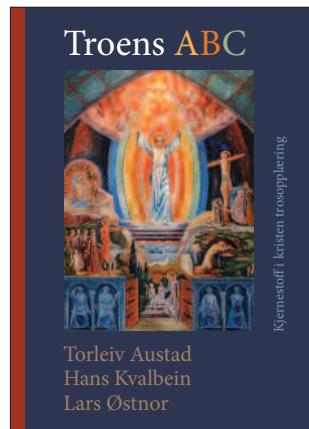
Torleiv Austad/Hans Kvalbein/Lars Østnor

TROENS ABC

Kjernestoff i kristen trosopplæring

Bakgrunnen for denne boken er kirkens satsing på trosopplæring for barn og unge. Det krever kreativ trosformidling på flere områder. En av oppgavene er å gjøre rede for det elementære innholdet i troen. Det er denne utfordringen vi har grepet fatt i her. Derfor heter boken Troens ABC.

Boken vil være en resursbok for alle som er opptatt av trosopplæring i vår kirke. Det gjelder først og fremst tros-lærerne i menighet og organisasjon, men også foreldre og faddere som tar sitt dåpsansvar på alvor. Alle som leter etter grunnleggende kunnskap om kristen tro, vil ha utbytte av denne boken.

Kr 378,-

Hva skal vi synge i kirka?

AV ESPEN ANDREAS HASLE, PREST OG DAGLIG LEDER I ACTA – BARN OG UNGE I NORMISJON

”For Gud er de levendes Gud, ikke direktør for fortidsminnesmerkenes bevarelse eller kirkeskikkens museum, og vi er IKKE hans omvisere.”

Olaf Hillestad, 1975

Hvis vi i Den norske kirke skal ta julenattens ”en glede for hele folket” på alvor, er det en ting jeg lurer på: Hvorfor bruker vi da en så stor del av ressursene våre på et kulturelt uttrykk (klassisk musikk) som en svært liten del² av befolkningen egentlig bryr seg om? Jeg har vanskelig for å se at det ligger en gjennomtenkt misjonsstrategi bak valg av kulturelt uttrykk i Den norske kirke. Når vi har som mål å være kirke for hele folket, er det for meg en naturlig tanke at vi også prøver å være kulturelt relevante for hele folket.

Kampen om kirkens kulturelle sjel har bølget fram og tilbake lenge, men med særlig kraft de siste tiårene. Mens det tidligere var bedehusenes enkle sanger som var problemet, virker det i dag som om det er sjangeren ”moderne lovsang” som faller mange tungt for brystet.

Jeg mener Den norske kirke har en lang vei å gå for å bli reelt sett en folkekirke. Derfor: Her kommer noen innspill i samtalen om ny salmebok for Den norske kirke spesielt og musikk i kirka generelt.

Først av alt: Rett skal være rett. Sett fra mitt perspektiv har veldig mye gått riktig vei de siste åra. I arbeidet med ny salmebok er det blitt lagt vekt på å få med sanger fra Taizé, moderne

lovsang, sanger fra Iona og flere andre nyere trender.

Også det formelle har åpnet opp. Ungdommens kirkemøte (UKM) siterer fra de nye reglene knytta til gudstjenestereformen: ”I menighetens hovedgudstjenester benyttes som hovedregel salmer fra godkjente salmebøker eller Kirkerådets salmedatabase.”

– og uttaler videre: ”UKM 2011 vil påpeke og understreke den friheten som ligger i denne bestemmelsen. Det er nå mulig å bruke sanger og salmer som ikke er hentet fra godkjente salmebøker eller Kirkerådets salmedatabase i menighetens hovedgudstjeneste.”³

Plan for kirkemusikk fra 2008 sier: ”Denne planen legger til grunn at alle instrument kan brukes.”⁴

Dermed er i teorien alle muligheter åpne. Nå gjenstår det å ta i bruk mulighetene.

Jeg håper denne friheten kan brukes til (minst) tre ting: musikalsk mangfold, en reell endring av kravene til utdanning for kirke-musikere og økt bruk av nye sanger. Jeg vil i det følgende utdype disse tre punktene.

Musikalsk mangfold

Som omtalt over har nå alle Den norske kirkes menigheter egentlig alle muligheter til å velge fritt hvilke sanger de ønsker å synge når de samles. Det gir økte muligheter, men også økt ansvar. Kan vi regne med en større bredde?

For mange vil salmeboka fremdeles gi en trygg basis av gjennomarbeidet kvalitet. Til

tross for noen utblikk til andre tradisjoner ligger hovedvekten i det nye forslaget like fullt i en tradisjonell "kirkemusikalsk" retning. De er egnet for å spille på orgel og passer inn i kirken etablerte kulturelle uttrykk.

Helt siden Olaf Hillestad på 60-tallet begynte å "bygge bro over det store gap som det var mellom seriøs kirkemusikk og ungdomskulturens populærpregede musikkformer på dette tidspunkt"⁵ har det vært prøvd ut mye forskjellig i Den norske kirkes menigheter: Ung messe⁶, U2-messe⁷, gudstjenester med sanger av Johnny Cash⁸, folkemusikkmesse og technomesse⁹. Likevel har de fleste av disse prosjektene én ting felles, at de har vært nettopp det, prosjekter. Alternative kulturelle uttrykk fremstår i Den norske kirke stort sett som noe som er morsomt en gang i blant, men ikke noe vi gjør fast. Jeg innser at spesielle temagudstjenester som U2 og Johnny Cash blir snvert som eneste tilfang søndag etter søndag, og at det på det er en balanse mellom å favne alle og utvikle særpreg. Men likevel; hvorfor er det ingen menigheter i Den norske kirke som har country, jazz, hip-hop, techno eller rock som sitt primære uttrykk? Folk flest sin primære musikalske preferanse i Norge er ikke Bach. Selv dagens pensjonister vokste opp med Elvis, Beatles og Bobby Bare. Jeg skulle ønske at noen menigheter snart tok konsekvensene av det (De kunne sikkert hatt en orgelmesse en gang i blant, sånn for gøy).

Endrede krav til utdanning for kirkemusikere

Som en konsekvens av at de formelle mulighetene er endret, mener jeg utdanningskravene også bør endres. I dag er det orgel som er hovedinstrumentet du må beherske for å bli kantor.¹⁰ Annen kompetanse kan ikke foretrekkes hvis det er kvalifiserte søkere. For å skape et reelt større mangfold må et rikere tilfang av kompetanse kvalifisere – ikke lavere, men mye større variasjon. Jeg gleder meg til å besøke den første kirka der kantoren har gitar som hovedinstrument. Høgskolen i Staffeldts gate har en spennende og viktig utdanning på sin linje for Menighet, musikk og ledelse¹¹. Som ansatt i en av bevegelsene som eier Høgskolen i Staffeldts gate, har jeg store forhåpninger til at vi vil være en viktig leverandør

av musikere som tilfører musikalsk bredde til Den norske kirke i årene som kommer.

Økt bruk av nye sanger

En av de virkelig store fordelene med den nye salmeboka er at den ikke er i nærheten av den samme normative statusen som tidligere utgaver. Jeg håper det gjør veien inn til gudstjenestebruk kortere for alle de dyktige menneskene som skriver sanger og salmer i dag. Med moderne teknologi kan sanger deles raskt og testes ut. Her er det et stort potensial. Det skrives og komponeres mye spennende i Norge og verden i dag. Ut fra Skjærgårds Music & Mission Festival sommeren 2011 var vi i Acta – barn og unge i Normisjon med som utgivere av plata "Hjerteslag", som ved lansering gikk helt til topps på iTunes-lista i Norge. Gode, ny-skrevne sanger på norsk. Brødrene Sकेie tar arven fra sin far videre på www.nyesalmer.no. Sangtilfanget i kirken kan på en helt annen måte enn tidligere være en dynamisk størrelse. I tillegg til det musikalske, som påpekt ovenfor, vil det også tekstlig være en stor fordel med flere nye sanger. Igjen er målet mitt at flest mulig skal finne sin plass i det gudstjenestefeirende fellesskap. Da må salmene vi bruker, ha ord og språklige bilder som skaper gjenkjennelse og er koblet til virkeligheten slik den faktisk er. Folk flest i Norge bor i byer; da må også salmene vi synger, speile byens virkelighet. Vers som dette:

Han fører dei på grønne eng,
til ljose, vene vangar,
der livsens stille kjelde gjeng,
og blomen ljuvleg angar.¹²

har en mye lenger vei å gå for å være relevante (og forståelige) enn vers som dette:

Midt i gatens brus av stemmer,
der hvor strømmen drar av sted,
der hvor folk har travle øyne,
og der folk slår blikket ned,
midt i mengden kan vi se ham,
rolig står han som i tross.
Jesus Kristus er i byen,
en av mange, en av oss.¹³

I dette siste verset kjenner jeg igjen min virkelighet. Vi har masse salmer som handler om fjord og fjell og vidde, få salmer som henter sitt

språk og sine bilder fra byen. Jeg tror vi alle trenger ord om Gud inn i vår verden, vår virkelighet. Og fordi virkeligheten hele tiden forandrer seg, må orda skrives på nytt og på nytt. Vi bruker ikke gamle prekenes om igjen, og hvis jeg skal spissformulere det, så har en gammel salme mye mer å bevise enn en ny.

Det er grunn til å gratulere alle som har vært involvert i gudstjenestereformen og salmebokrevisjonen, med et omfattende og grundig arbeid. Likevel håper jeg det kommende Kirkemøtets vedtak om ny salmebok bare er starten på en spennende nyutvikling, ikke slutten. Jeg drømmer om en kirke med en stor variasjon i menighetene og av menigheter, slik at vi til sammen kan nå vårt oppdrag, å være en relevant og nær kirke som lykkes i å dele budskapet om Jesus Kristus med alle som bor i Norge.

¹ Sitert i Apeland, Sigbjørn, Kyrkjemusikkkursen, Universitetet i Bergen, 2005 <https://bora.uib.no/bitstream/1956/656/4/Apeland%20odr%20art01.pdf>.

² Av det totale platesalget i Norge utgjør klassisk musikk 4–5 % de siste 10 årene. <http://www.ifpi.no/statistikk/Diverse%20statistikk%20IFPI.pdf>.

³ UKM 04/11 Resolusjon om ny salmebok <http://www.kirken.no/?event=downloadFile&FileID=211163>.

⁴ Plan for kirkemusikk, s. 21 <http://www.kirken.no/index.cfm?event=downloadFile&famID=69092>.

⁵ Anvik 1994: 43, sitert i Apeland, Sigbjørn, Kyrkjemusikkkursen, Universitetet i Bergen, 2005 <https://bora.uib.no/bitstream/1956/656/4/Apeland%20odr%20art01.pdf>.

⁶ <http://kfuk-kfum.no/side842>.

⁷ <http://olejakobloland.blogspot.com/2010/04/u2charist-i-norge.html>.

⁸ Med undertegnede som prest i Klemetsrud kirke 18. april 2003 (Langfredag!) og 11. mars 2007. Et lite søk avslører at vi ikke er alene om å ha brukt Cashes sanger i gudstjenester. Værnes (<http://www.bladet.no/kultur/article5358033.ece>), Vågstranda (<http://www.andalsnes-avis.no/kultur/article259474.ece>) og Vardø (<http://www.finnmarken.no/kulturliv/article3724893.ece>) har også forsøkt seg.

⁹ <http://aga.nvg.org/missa/>.

¹⁰ <http://www.lovdato.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf-sf-20041120-1896.html>.

¹¹ http://www.his.no/index.php?kat_id=5. Skolen er godkjent av Kirkerådet som kantorutdanning, men har ikke fått startet opp tilbudet enda fordi det krever en høy investering i orgel.

¹² Elias Blix, Norsk salmebok nr. 310.

¹³ Fred Kaan, oversatt av Hans-Olav Mørk, Salmer 2008 nr. 111. Den er dessverre ikke kommet med i det nye forslaget, men kan, som påpekt, brukes likevel.

Tor Johan Grevbo

DEN KRISTNE TRO EN LITEN HÅNDSREKNING

En kortfattet, enkel og personlig fremstilling av kristen tro, preget av forfatterens lange erfaring som sjelesørger i møte med tro og tvil.

"En viktig bok som kan bli til nytte og hjelp for mange. Med få ord er innholdet i den kristne tro formulert uten at dybden er tapt. Kjernen i kristendommen belyses gjennom mange nye formuleringer. Preget av forfatterens lange erfaring som samtalepartner, er troen gjort nær og relevant for mennesker med ulike livserfaringer."

Helga Haugland Byfuglien,
preses i Bispemøtet i Den norske kirke

Kr 99,-

Trenger menighetene en ny salmebok?

En menighetsprests perspektiv

AV SINDRE SKEIE, KAPELLAN I SØREIDE MENIGHET, BERGEN

Én ting er i alle fall sikkert: Menighetene trenger stadig nye salmer å synge. Det merker jeg selv når jeg er med på å velge ut salmer til søndagens gudstjeneste: Mange salmer er verken i kontakt med et (post-)moderne menneskes livsfølelse eller i kontakt med vår tids kristne spiritualitet. Det vil jeg selvsagt heller ikke kreve av enhver salme, for i så fall ville jo overveldende mange bli uaktuelle. Men det er helt essensielt at menighetens tro og tilbedelse ikke blir avsondret fra det som skjer i verden omkring oss.

Hvis vi tar på alvor at Jesus Kristus virkelig møter oss i nådemidlene, at han er midt blant oss når vi samles i hans navn, så aksepterer vi samtidig at Jesus er til stede i *historien*. Han er med oss alle dager inntil verdens ende. Da kan ikke menigheten utelukkende synge salmer fra andre tider og andre steder. Da må det også synges salmer som tar utgangspunkt i den historien som foregår rundt oss nettopp nå, den som er vår nåtidige virkelighet, vårt sted, vår livsfølelse, vår spiritualitet og ikke minst: vårt språk. Og fordi alt dette er stadig forandrer seg, må salmesjangeren også være i endring.

Selvsagt er det verdifullt å holde fast ved tidligere tiders vitnesbyrd. Men det behøves også en jevn tilførsel av noe nytt, noe som kan bidra til å fortolke det gamle og gjøre det aktuelt på nye måter. Når nye salmer behøves, er det

ikke minst for de gamle salmenes skyld! Min påstand er at salmene vi synger, gradvis vil miste sin verdi om de ikke lenger tilhører en levende tradisjon.

Så altså: nye salmer – ja takk!

Og derfor sier jeg også, i prinsippet, ja til ny salmebok – med jevne mellomrom. Likevel har jeg en del spørsmål omkring den salmeboken som skal utgis i 2013.

Kirkemøtet har vedtatt at vi skal få én ny hovedsalmebok i ett bind. Dette er nok hovedgrunnen til at den nye salmeboken, som har 868 nummer, bare inneholder 196 nye titler. Det høres kanskje ikke så lite ut. Men det betyr at hele 672 av numrene (77,4 %) er stoff som menigheten *allerede* har i den røde og den blå salmeboken.

Så kan man jo spørre seg: Er de gamle salmebøkene nå blitt så utslitt at det av den grunn er påtrengende å gå til innkjøp av nye? Og videre: I og med at den nye salmeboken tross alt bare har med et begrenset antall fra den røde og den blå, kan man jo spørre seg om det ikke kan være hensiktsmessig å fortsette med den røde og den blå – slik at man har mer å velge i derfra?

Og i en tid hvor flere og flere forventer å finne all slags materiell i digital tapning, kunne man ikke ha klart å tenke mer helhetlig omkring forholdet mellom en digital salme-

database og den fysiske salmeboken? Hvorfor skal man kjøpe et nytt sett med salmebøker, hvis de man har, ikke er utslitt, og man like gjerne kan finne de nye salmene i Eides salmedatabase? Hvis det blir slik at menighetene kvier seg for å investere i nye sett med salmebøker, er det ikke da nedlagt i overkant mye arbeid – gjennom omtrent ti år – i å finne frem til 196 nye titler og presentere dem sammen med 672 gamle?

Jeg er altså ikke overbevist om at tiden var moden for en ny salmebok – i hvert fall ikke når det ble én ny hovedsalmebok i ett bind.

Det som tiden derimot er moden for, uavhengig av den nye salmeboken, er en elegant og kvalitetssikret salmedatabase på nett, der man kan finne nye salmer, og der det er mulig å lytte til en enkel innspilling av minst ett vers av hver salme.

I en slik løsning kunne menighetene på en lettvinnt måte registrere hvilke av de nye salmene de bruker; man kunne koble inn de mulighetene som nettet gir for viderefremføring av ting man liker (f.eks. å kunne tipse andre om en salme via Twitter eller Facebook); man kunne lære av andre musikkkløsninger på nett, som Spotify, Wimp, iTunes og så videre, som på den ene side løfter frem låter som blir mye spilt, og på den annen side kan gi plass til spillelister som er laget av andre, enten det er en musikkredaksjon eller privatpersoner. Klarte man å gjøre noe slikt på en intelligent måte, gjerne integrert med sosiale medier, kunne det være riktig spennende for et gudstjenestetteam for eksempel å ha muligheten til å se på andre menigheters «spilleliste» for kommende søndag.

Det jeg særlig trenger av en salmebok, er nemlig at den er anvendelig i planleggingen av neste gudstjeneste. Måten Kirkerådet har

presentert boken på i mediene, gjør meg usikker på om de er enige i dette. Jeg er ærlig talt ikke så opptatt av om Nordahl Grieg, Jon Fosse eller Alf Prøysen får være med. Jeg forstår at man med disse utspillene forsøker å vekke pressens interesse. Men for oss som arbeider i menighetene og prøver å finne gode salmelister til en rekke gudstjenester gjennom året, fremstår denne vinklingen som virkelighetsfern og ganske uinteressant. Det vi og menighetene først og fremst trenger, er salmer vi kan synges i gudstjenesten, salmer som binder sammen bibeltekstene, kirkeårstiden, liturgien, prekenen, de hellige handlingene. Slike salmer er kjærkomne gaver for en menighet. Selv om *Til ungdommen* skulle kunne hjelpe oss til dette – hvor ofte vil vi egentlig ønske å bruke den i en gudstjeneste? Og er det spesielt heldig at det eneste allmennheten har fått med seg om den nye salmeboken, er diskusjonen om hvorvidt nettopp denne sangen skulle tas inn?

Det ville ha vært gledelig om noen fra Kirkerådets ledelse eller salmebokkomité kunne ytre offentlig noe om at nye salmer er et uttrykk for *levende kristen tro*. Ja, kanskje kunne noen til og med si at kirken *trenger* nye salmer som kan gi språk og stemme til kirkens tro, i den tiden vi lever i. Om ikke VG og Aftenposten lot seg lokke av et slikt utspill, så ville i hvert fall vi i menighetene lytte oppmerksomt.

En slik erkjennelse kunne være starten på et kontinuerlig salmearbeid; det kunne bli til en ny og annerledes satsning som gjerne kunne ta opp i seg noen av de ovennevnte idéene om en salmedatabase på nett. Skulle man prøve å sette i gang noe slikt, måtte det bæres av en visjon om at *det skal være enkelt for oss å dele nye salmer med hverandre*.

Julekveldsvisa som salme

AV LARS ERLEND KIELLAND, SOKNEPREST I BRUMUNDDAL/VELDRE MENIGHET

Når Kirkemøtet for Den norske kirke samles i Tønsberg i april 2012, skal innholdet i ny salmebok vedtas. Noen få salmer kommer nok da til å bli gjenstand for debatt, og det vil ikke overraske om *Julekveldsvisa* er blant disse. Er det en salme, eller er det ei folkelig vise? Mitt svar er entydig: *Julekveldsvisa* er en salme. Dette vil jeg begrunne på to måter, for det første ved å vise til salmens kvaliteter, for det andre ved å hente frem noen av salmens teologiske kjernepunkter.

Kvaliteter

Den pågående gudstjenestereformen i Den norske kirke har satt fokus på betydningen av stedeengjering, eller lokal forankring om du vil. Gudstjenesteliv og kirkeliv er ikke bare universelt; det må også være lokalt og tilstedeværende. Inkarnasjonen, at Gud ble menneske, har funnet sted for oss og hos oss, Gud har gjennom menighet Jesus Kristus tatt bolig i våre liv. Det er ingen av salmene ved jul som på Hedmarken kan uttrykke dette like klart som *Julekveldsvisa*. Den er på mange måter juleevangeliet på vårt språk, selv om den selvsagt ikke kan erstatte lesingen av Lukas 2, eller erstatte andre viktige julesalmer.

Men evangeliet og juleevangeliet skal ikke bare høres; det må også slå rot og bli vårt. Det skjer gjennom *Julekveldsvisa*. Det er neppe noen annen salme i vår tid hvor alt fra barnehagebarn til beboere på sjukehjem kan alle vers utenat og synger med på dem.

Blant alle Den norske kirkes over 1000

salmer har *Julekveldsvisa*, tross manglende nummer i salmeboka, gjennom de siste års bruk inntatt en posisjon som en av de 20 viktigste salmene gjennom året. Og ved jule-tider er den sammen med *Deilig er jorden* den mest brukte, og det gjelder ikke bare her hos oss på Hedmarken, men også mange andre steder i Norge.

Teologiske anslag

Hva er en salme? Jo, den formidler evangeliet og snakker sant om livet. Det gjør *Julekveldsvisa*. Livet er arbeid og slit, jordmødre, gulvvask og vedbæring, men også høytid og gudsnærvær midt i vår hverdag. Stjerna minner oss om brua mellom himmel og jord, selve inkarnasjonens mysterium. Prøysen utbroderer ikke juleteologien, men antyder den. Og kan vel noen hevde å kunne redegjøre fullstendig for inkarnasjonens mysterium? Alt blir antydning i møte med dette – enhver julesalme, enhver preken, enhver tolkning av teksten. Og kjernen i all formidling av teologi må være berøring med tilhøreren. Teologi uten forankring og jording – hva skal vi med det? Ordet blir ikke kjøtt uten at det kommer nær og blir virkelig på vårt sted, i vår verden. Prøysens oppdrag var å dikte julebudskapet slik at det kunne nå inn i ei lita grå stue. Det finnes fortsatt mange grå stuer å nå inn i, både i konkret og i overført betydning. Og Kristus ble, som kjent, ikke født på kongens slott eller i en prangende katedral. Stjerna ledet til en stall. Og i stjerna forankres *Julekveldsvisas* teologi. Ved den ledes vi til

Kristus, slik en annen dikter, Grundtvig, minner oss om i salmen *Deilig er den himmel blå*: "Vi har og en ledestjerne, og når vi den følger gjerne, kommer vi til Jesus Krist."

Denne teologien understrekes av Prøysens språk: Den klare og store stjerna, den blankeste ta æille, stjerna som lagde ei bru mellom himmel og jord.

Julekveldsvisa er også en salme som gir barnet plass i møte med evangeliet: "Nå sætt vi øss og kvile og puste på ei stønn, imens je rugge vogga, så bror din får en blund." La barna komme til meg, sa Jesus. La barnet sette seg

og høre historien om da Jesus ble født, sier Prøysen. "Og sea har stjerna brønni i æille verdas læinn," dikter han videre. Juleevangeliet, Guds gode budskap har spredd seg vidt utover jord, i tråd med det Jesus Kristus selv befalte.

Og heller ikke vi kan la være å fortelle og syng om det vi har sett og hørt. Det gjør vi gjennom en stor bredde av julesalmer, hvorav *Julekveldsvisa* har en naturlig plass, nå, og forhåpentligvis også i Den norske kirkes salmebok. Det er på tide.

NY OG REDIGERT UTGAVE!

NY BOK AV PETER HALLDORF

Hellig år

På grunn av en inkurie ble feil fil sendt til trykkeriet. Det medførte at den første utgaven er full av skrivefeil. Vi beklager dette. Alle som har kjøpt første utgave, kan få ny bok ved henvendelse til bokhandelen.

Vi håper at forlagets tabbe ikke hindrer at mange kjøper boken! Den fortjener mange lesere!

*Med vennlig hilsen
Asle Dingstad*

I *Det hellige året* gir Peter Halldorf bakgrunnen til det kristne årets tilblivelse og viser oss hvordan kirkeåret kan gi dybde til liv og gudstjeneste. Vi tas med på en vandring gjennom det hellige årets ulike tider. Fasta og fest, hverdag og søndag, aposteldager og martyrdager blir en vei som lar oss tre inn i Guds rike. "Når feiringen av de hendelsene i evangeliene som hver liturgisk fest representerer fornyer vår kjærlighet til Kristus, har kirkeåret oppnådd sin hensikt", skriver forfatteren.

I en tid da mange menigheter søker veien til en meningsfull gudstjeneste kan gjenoppdagelsen av det hellige året motvirke de trendene som truer med å gjøre gudstjenesten til et speil av samtidens populærkultur. Peter Halldorf deler i denne boken også med oss den gudstjenestevisjonen som de senere årene har beriket hans eget liv og gudstjenestefeiringen i Bjärka-Säby.

Aktuell for alle som har ansvar for menighetens gudstjenesteliv og for alle som ønsker å leve med i kirkens livsrytme.

Kr 299,-

FRA BOKFRONTEN

Nytt norsk salmeleksikon

Tapir akademisk forlag, 2011.

Red: Stig Wernø Holter, Ragnar Grøm, Vigdis Berland Øystese

Beskrivelse

Få andre kirkesamfunn har en mer levende og mangfoldig salmeskatt enn Den norske kirke. Mangfoldet kommer i enda sterkere grad til uttrykk i den nye salmeboken som tas i bruk fra første søndag i advent 2013, og det store antall nyskrevne salmer som har tilflytt arbeidet med denne salmeboken, vitner om at engasjementet for salmen og salmens plass i gudstjenestelivet fremdeles er betydelig.

Dette er et godt utgangspunkt for Tapir akademisk forlag som på tampen av fjoråret lanserte det første av i alt tre bind av "Nytt norsk salmeleksikon". Utgivelsen er i seg selv en begivenhet. Ikke siden J. N. Skaar ga ut sin Norsk salmehistorie i to bind i 1879–80, har et større hymnologisk kilde- og kommentarverk vært utgitt på norsk. En mer betimelig opptakt til Norsk salmebok 2013 kunne vi neppe ha fått.

Ambisjonen med å være på puls med gudstjenestereformen og den nye salmeboken har også bydd på utfordringer for redaktørene Stig Wernø Holter, Ragnar Grøm og Vigdis Berland Øystese. Salmeleksikonet er sprunget ut av fagnettverket "Norsk hymnologisk forening" som ble stiftet i 2004, og i 2007 vedtok de å sette i gang et prosjekt som skulle dokumentere den norske salmeskatten. Dette refererte seg direkte til salmebokutvalgets opprinnelige visjon, nemlig at den nye salmeboken skulle utgis i to bind, et hovedbind som presenterte

kjernestoffet i vår lange salmetradisjon, og et mindre bind av mer utprøvende karakter. Nytt norsk salmeleksikon var da ment å støtte opp om hovedbindet, som i en slik sammenheng nesten fikk status av en norsk salmekanon.

Høringen i forlengelse av Salmebok 2008 medførte imidlertid at tanken om en salmebok i to bind måtte skrinlegges. Det betydde også at redaktørene bak salmeleksikonet måtte tenke nytt. Løsningen ble å konsentrere seg om fellesstoffet til den eksisterende Norsk salmebok (1985) og den kommende salmeboken (2013), og ordne dette alfabetisk. Første bind av Nytt norsk salmeleksikon, som nå er lansert, inneholder således fellesstoffet mellom gammel og ny salmebok fra A til G. Salmene fra H til M kommer etter planene en gang i løpet av inneværende år, mens siste bind fra N til Å kommer i forkant av lanseringen av Norsk salmebok 2013. Behovet for et tilleggsbind er også til fortløpende vurdering.

Det er et overveldende materiale redaktørene har hatt å jobbe med. I alt 536 salmer videreføres fra eksisterende (NoS) til kommende salmebok. Her redegjøres det for tekstenes og melodienes tilblivelse, opprinnelige kontekst, tradering og resepsjon. Selve salmetekstene er så langt mulig giengitt i originalutgave, også der originalene er på andre enn de skandinaviske språkene (primært tysk, engelsk, latin). Selve leksikonartiklene er normert til om lag to sider. Alt er samvittighetsfullt samlet og

presentert innenfor dette i norsk sammenheng enestående kildeverket.

Betraktning

En anmeldelse av en såpass enestående utgivelse som dette påkaller betraktninger av så vel verket som fenomenet bøkene omtaler. Jeg tror vi kan slå fast at selv 125 år etter prosamessens gjeninnføring i Den norske kirke, preger salmesangen fremdeles i høy grad gudstjenesten og kirkefellesskapets åndelige liv. Salmene synger seg inn i kroppene våre og forblir der. Likevel er den tradisjonelle salmen under press. Salmens plass i skolen er i dag en helt annen enn for bare en generasjon tilbake. Det utvalget av salmer som holdes levende gjennom musikkindustrien, er videre temmelig begrenset, og selv ikke det omfattende arbeid som gjøres av kor og kirkemusikere landet over, kan etter mitt syn i vesentlig grad kompensere bortfallet av salmesang i befolkningen som helhet. Ingenting tyder på at denne utfordringen blir mindre med årene.

Slik sett er det noe nesten paradoksalt at vi nettopp i dette kulturelle klimaet får vårt første salmeleksikon på mer enn hundre år. Likevel er det trolig denne paradoksale sammenhengen som nettopp bidrar til å begrunne tiltaket. Skaars "Norsk salmehistorie", som må ses som en del av romantikkens interesse for historisk kildemateriale, kom ut ved modernitetens inngang idet Den norske kirke tok farvel med salmemessen til fordel for den restaurerte prosamessen ved Gustav Jensen. Omskiftningene i vår egen tid er ikke mindre radikale, noe også bølgen av reformer innen Den norske kirke det siste tiåret vitner om. Det er gjerne når et fenomen er truet, at noen kjenner seg kalt til å mobilisere. Salmen som sjanger og fenomen utfordres i dag både av samfunnsutviklingen så sådan og av hvordan tradisjonen forvaltes i vår kirke.

Norsk hymnologisk forening tar mål av seg å "inspirere og fremme bruken av salmen i gudstjenestelivet og i andre sammenhenger". Det nye salmeleksikonet er åpenbart blitt til i forlengelse av dette. Likevel er ikke valget om å utelate de 348 salmene som er kommet til etter Norsk salmebok 1985, like enkelt å forsvare som den opprinnelige tanken om å støtte opp om utgivelsen av et hovedbind i en planlagt

tvillingsalmebok. Her har jeg medfølelse med det dilemmaet redaksjonsutvalget har stått overfor, men tar meg likevel stadig i å savne en enda tydeligere vilje til også å kommunisere noe positivt overfor alt det som er kommet til etter at Norsk salmebok kom ut for drøye 25 år siden. Dette har naturligvis handlet om kapasitet. Videre er det nærliggende å argumentere for at det nok ikke er det samme kritiske behov for å katalogisere og presentere salmer som er blitt til innenfor siste generasjon, som for salmer av eldre dato. Til tross for dette påkaller de raske endringene som kirke og samfunn i dag står overfor, nettopp på behovet for å holde tradisjon og nyskaping sammen på en særlig måte. Hva er det med det gamle som gjør det godt? Hva slags kvaliteter skal vi lete etter i et som presenteres for oss i dag?

I Norsk hymnologisk forenings egne vedtekter heter det at de har som målsetting "å inspirere til frembringelse av nye salmer". Jeg skulle gjerne sett en refleksjon innledningsvis til sammenhengen mellom den gode tradisjonssalmen og salmens vilkår nå like i forkant av at vi får ny salmebok i 2013. Redaktørens egen åpenhet for at det på et senere tidspunkt vil kunne bli produsert ytterligere et bind i tillegg til de tre som utgis i denne omgang, åpner for at også nyere materiale kan bli presentert – om enn i noe kortere format. Disse linjene er en henstilling om at dette bør skje. De 4.500 salmene som ble sendt inn til salmebokutvalget i forkant av prøvesalmeboken, Salmebok 2008, vitner nemlig om at engasjementet for salmen som sjanger og trosuttrykk fremdeles er stort. Det ville være et viktig signal for alle oss som deler dette engasjementet, at de som står bak denne viktige utgivelsen, tydelig bekrefter denne likeverdige oppmerksomheten på det historiske og det nyskapende, som jeg tror vi er så avhengige av som mennesker og som kirke. Det ville dessuten være en god anledning til å løfte fram Norsk hymnologisk forenings egen målsetting, nemlig både å slå et slag for den klassiske salmen og å stå i spissen for å framelske nyskaping.

Vurdering

Med Norsk salmebok 2013 avrundes reformtiåret som blant annet har gitt oss ny hovedgudstjeneste, ny Bibel og nye tekstrekker, bare

for å bane vei for et nytt tiår der kirkeordnings-spørsmålene trolig for alvor vil sette agenda. Alt dette kan tolkes som kirkens gjensvar på de dype strukturelle og mentale endringer som lenge har pågått i samfunnet for øvrig. Det er for tidlig å si hva som kommer ut av denne viljen til endring og nyskaping. Vi er fremdeles i en fase der vi alle på helhjertet vis forsøker å bidra med hver vår kompetanse for å støtte det arbeid som er i gang. Nytt norsk salmeleksikon er et verdifullt bidrag i en slik sammenheng. Det er nemlig mange ting å glede seg over med denne utgivelsen. Det er, så langt jeg har oversikt over, gjort et grundig, leksikalsk arbeid med de 173 artiklene som så langt er publisert. Viljen til å gi tekst og melodi likeverdig behandling må også berømmes. Boken, med sin klassiske innbinding og sats, er også sjangeren verdig. Her er det mye å lese og mye å lære, og endelig kan vi altså si at vi er i ferd med å få et salmeleksikon også her hos oss. Det var på høy tid.

Det jeg har stilt et lite spørsmålstegn med, er altså ikke så mye det som er gjort, som tausheten knyttet omkring det som ennå ikke er gjort. Jeg savner en tydeligere vilje til å plassere salmen inn i dagens samfunn og kirkevirkelighet, og jeg savner klarere tale knyttet til vurderingen av siste generasjons salmetilfang, og da hva et eventuelt tilleggssbind skal benyttes til. Jeg tar meg også, for lesingens

skyld, i å savne salmetekstene slik vi finner dem i de offisielle salmebokutgivelsene, og en utgivelse som gikk helt i takt med kommende salmebok, ville gitt anledning til å ordne stoffet kirkeårsmessig og tematisk i flukt med denne. Jeg drømmer til sist om at hele verket om ikke altfor lang tid blir gjort tilgjengelig i digital-utgave slik de fleste leksikalske verk i dag presenteres. Ikke bare ville dette lette arbeidet med oppdatering og utbygging av eksisterende tekst. En digital plattform vil også enkelt kunne linkes opp mot kirkens egen salmedatabase samt andre relevante sider. En framtidig digital plattform er kanskje også den enkleste og mest realistiske veien til at de til nå utelatte 348 salmene også med tiden vil bli inkludert.

Sluttkommentar

120 mennesker møtte opp på stiftelsesmøte til Norsk hymnologisk forening i 2004. Ved siden av å fremme bruken av salmen i kirke og samfunn, samt bidra til frambringelse av nye salmetekster og melodier, tok foreningen mål av seg å inspirere til forsterket hymnologisk forskning. Dette er det vi nå ser de første fruktene av. Vi gratulerer forlag og redaksjonsutvalg med utgivelsen og håper at dette nye bokverket bidrar til å gi Norsk salmebok 2013 det løft den skal ha.

*Jan Terje Christoffersen
Universitetslektor i liturgikk*

SØNDAGSTEKSTEN

Elin Lunde, Lise Horn og Hilde Barsnes

1. mai 2012

Prekentekst: Luk 14,12–14

Lesetekster: Am 8,4–7; Jak 2,1–9

Til dagen

1. mai har vært arbeiderbevegelsens internasjonale kampdag siden 1890. I 1947 anerkjente Stortinget 1. mai som offentlig høytidsdag, og samme år kom det et rundskriv fra biskopene om gudstjeneste på 1. mai. Menigheten varierer fra sted til sted og landsdel til landsdel denne dagen. Ved å feire gudstjeneste åpner vi muligheten for å markere felles verdier mellom arbeiderbevegelsen og kirken. Midt på 1800-tallet forsøkte presten Honoratius Halling å skape en motvekt til den radikale Thranebevegelsen ved å danne et kristelig arbeider-samfunn. Likevel har arbeiderbevegelsen og kirken historisk sett i hovedsak vært sett som motsetninger. Denne dagen kan bidra til å stå sammen om felles verdier. For mange, også kirkegjengere, er dagen blitt en etterlengtet fridag til arbeid i hagen eller annet forefallende arbeid. Ved å heise flagget og feire gudstjeneste kan vi som kirke få være med og skape bevissthet rundt denne dagen som uttrykker sterke kristne verdier.

Til teksten

Teksten for denne dagen er kort og poengtert. Den kan synes som om den er tatt ut av sin sammenheng, men ved å ta dette utdraget kommer budskapet tydeligere frem. Jesus er i

selskap hos en av farisæerne som var medlem av Rådet. Han benytter situasjonen til å dele noen av gudsríkets hemmeligheter. Han sitter fortsatt ved bordet da han i avsnittet etter vår tekst forteller om det store gjestebudet.

Vårt tekstavsnitt er rettet direkte til verten, altså farisæeren. Jesus kommenterer hvordan verten skal tenke når han inviterer til måltidsfellesskap. Han nevner de to største måltidene på den tiden, middag og kveldsmåltid. Jesus sier at han ikke skal be venner, søsken, slektninger eller rike naboer, men tvert imot fattige, uføre, lamme og blinde. Slik setter han fire grupper gjester opp mot hverandre. De første fire vil gjøre gjengjeld; de fire siste vil ikke ha en mulighet til å gjøre gjengjeld. Tankegangen vi møter her, ligger nært opp til budskapet fra Bergprekenen i 6,32–36. Måltidet, gjestebudet, etter denne måten å tenke invitasjon på, avspeiler det som skjer i Guds rike, jfr. 1 Kor 1,26–31: "Ja, det som i verdens øyne står lavt, det som blir foraktet, det som ikke er noe, det utvalgte Gud for å gjøre til intet det som er noe, for at ingen mennesker skal ha noe å være stolt av overfor Gud."

Til prekenen

Jesus har en konkret utfordring til verten. Det er en utfordring som den som preker denne 1. mai, skal få formidle til menigheten. Jesus utfordrer vertens invitasjonspraksis. Jesus utfordrer oss til å invitere dem som ikke kan gjøre gjengjeld. Jesus ser verdiene som finnes

i måltidsfellesskapet, og ber oss utvide våre fellesskap. Uten å la samfunnsanalysen få altfor stor plass i prekenen er det ikke tvil om at samfunnet vårt roper etter fellesskap. Opp-løsningstendensene i familielivet har skapt mange enehusholdninger. De eldre blir stadig eldre og lever derfor lenger alene. Innvandringen har skapt kulturforskjeller og fremmedhet. HVPU-reformen skapte mange en-somme psykisk utviklingshemmede. Listen over utfordringer kan gjøres lang. Og Jesus utfordrer oss til å inkludere og ikke ekskludere. Hvem er de fattige og uføre, lamme og blinde i dag? De som ikke kan gjøre gjengjeld, er det ikke vanskelig å finne. Jesus snakker om inkluderende liv.

Inkluderende arbeidsliv

På 1. mai, arbeidernes kampdag, kan retten til arbeid være et punkt i prekenen. Arbeidet er en så viktig arena for alle mennesker. Der får vi delta i fellesskap og kjenne at vi kan brukes til noe i samfunnets fellesskap. Det er flott å høre rapporter fra IA-bedrifter (inkluderende arbeidsliv) som velger å inkludere funksjonshemmede, fremmedspråklige og andre som strever med å komme ut i arbeidslivet. Det er et kristent menneskesyn i praksis. Ingen kan gjøre alt, men alle kan gjøre noe. Hvis vi virkelig ser verdien av det å gi arbeidspraksis også til dem som ellers ville falle utenfor, får vi tilbake verdier som ikke er materielle.

Inkluderende nabolag

Hvor deilig det er å bli invitert til måltid! Ferdig mat rundt dekket bord. Det er mye måltidsfellesskap i mitt nabolag i dag. Det vet jeg. Det er ikke så vanskelig å invitere "likesinnede" til fellesskap. Hva med dem som kommer som nyinnflyttet, enten de snakker norsk eller lukter hvitløk? Blir de invitert? Hva med den eldre kvinnen på hjørnet, som vi bare ser når hun henter avisen i postkassen? Hva med gutten i rullestol, som har fått sin første leilighet hjemmefra, og som vi vet strever med å få arbeid? Inkluderer vi i våre måltidsfellesskap og vennelag? Eller er vi fordomsfulle mot fremmed lukt og usikre blikk? Utfordringen er klar: Inviter og inkluder! Gourmetmat og vin, fint interiør og ryddet hus er det deilig å komme til, men med

én gang det gjør det vanskeligere å inkludere og invitere, må vi tenke enklere. En impulsiv invitasjon til naboen over gjerdet på lørdagsgrøt til et hus som ikke har sett støvkluten på en stund, kan skape vel så mye godt.

Inkluderende menighet

Vi flyttet til en ny by og oppsøkte en menighet hvor vi ikke kjente noen. På gudstjenesten ble vi ønsket velkommen av flere, og etterpå invitert hjem på middag til en familie med barn på våre egne barns alder. For en velkomst! Det er klart vi forble i den menigheten. Vi opplevde oss inkludert fra første øyeblikk. Men hva med dem som kommer til gudstjeneste alene uten barn, eller dem som snakker dårlig vårt språk, eller som det lukter alkohol av, og som roper ukvemsord under prekenen. Hvem inkluderer dem? Får de høre direkte eller indirekte at de ikke passer inn her? Du kjenner sannsynligvis utfordringene i din menighet, og at det finnes muligheter i menighetens fellesskap, det er sikkert. En hyggelig kirkekaffe med bevissthet omkring det å sette seg sammen med noen vi ikke kjenner fra før, kan skape opplevelse av fellesskap. Middag for travle barnefamilier, gjerne kombinert med andre aktiviteter i kirke og menighetshus. Det kan bli nære venner som kommer sammen, men kan også inkludere familier som faller utenfor andre familiefellesskap – eneforeldre, familier med funksjonshemmede barn, innvandrerfamilier etc. Også for å komme på eldretreff kan terskelen være høy om en ikke kjenner noen, eller inviteres spesielt. La oss tenke inkludering i de fellesskapene vi allerede har. Det er det Jesus utfordrer oss til denne 1. mai. I menighetens muligheter gjelder også det å invitere hjem. Ingenting kan ennå måle seg med å bli invitert inn i et hjem.

Inkluderende liv

Vi utfordres til å inkludere. Det at vi åpner opp våre fellesskap, er et gjensvar på Jesu inkluderende holdning. Med sitt liv lærte Jesus oss noe om å møte alle mennesker likt. Alle blir invitert til å bli Guds barn og sitte til bords i Guds rike. Jesus satte ikke opp skiller mellom mennesker. Han møtte alle: rike og fattige, menn og kvinner, syke og friske, jøder og

hedninger. Det er et budskap også arbeiderbevegelsen vil kunne finne gjenklang i. En idé er å bruke noe av denne prekenen til å utfordre en i menigheten, som du vet har våget å utvide sitt fellesskap, til å fortelle om det. Med fokus på velsignelsene det har gitt, kan det bli et vitnesbyrd til etterfølgelse. Jeg tror vi prester i langt større grad kunne latt lekfolks vitnebyrd komme frem i gudstjenesten. En bønn for dagen: "Målet er himmelen, jorden vår vei. Selv går du her ved vår side. Vis du oss veien, du himmelens Herre, gi du oss vilje å gå den!" (NoS 728).

Salmer

Hvis erfaringen tilsier at mange som ellers ikke kommer så ofte til kirken, kommer på 1. mai, så velg kjente salmer. Dette er kanskje dagen hvor 698 "Å leva det er å elska" får plass. Avslutt gjerne med 716 "Gud du er rik". Også Vidar Kristensens "Herre, din jord bærer mat nok for alle" kan gi mening denne dagen. Den står på nummer 152 i Salmebok 2008: "Lær oss å dekke et langbord i verden".

ELIN LUNDE

Institusjonsprest,
Cahtinka Guldborg-senteret, Lovisenberg

5. søndag i påsketiden

6. mai 2012

Prekentekst: Luk 13,18–21

Lesetekster: 1Kong 17,8–16; Rom 12,1–3

Til dagen

Vi er i påsketiden og gleder oss over oppstandelsestroens fantastiske dimensjoner. Evangelieteksten handler om Guds rikes vekst, slik det kan begynne i det små, men uansett vil vokse seg storslagent. Dermed peker også teksten fram mot den kommende høytiden, pinse. Søndagens tematikk kretser rundt kontrastene *lite – stort*.

Til teksten

Lignelsen om sennepsfrøet har både Matteus og Markus også med i sine evangelier, mens lignelsen om surdeigen har bare Matteus med. I begge tilfeller blir det tatt med i en samling lignelser, mens Lukas har valgt å ta disse lignelsene inn i fortellingen. Dette litterære grepet gir oss mulighet til å tolke lignelsene på en annen måte enn vi får hos Matteus og Markus. Det positive med måten Matteus og Markus gjør det på, er at lignelsene framstår som selvstendige tekster, og meningen ligger i selve lignelsen, uten særlig påvirkning fra den sammenheng de står i. Men svakheten er at når en lignelse er plassert slik uten en klar kontekst, er det vanskelig å finne hovedsaken i dem. De kan bety mye forskjellig, og det kan bli fristende for leseren å lete mer etter alle tolkningsmuligheter, i stedet for å finne lignelsenes egentlige mening. Lukas plasserer lignelsene midt i den spente fortellingen om Jesu reise opp til Jerusalem, umiddelbart etter at Jesus har hebbredet en kvinne på sabbaten, til synagogeforstanderens store forargelse. Dette gir det oss klare tolkningsnøkler for lignelsene.

Lignelsene baserer seg på to svært kjente erfaringer i samtiden: En mann sår et sennepsfrø, og en kvinne tar surdeig i melet. Både kvinner og menn kjenner seg igjen i disse små og dagligdage hendelsene som får store konsekvenser.

Et sennepsfrø er som kjent et svært lite frø; det går omtrent 760 frø på ett gram. Og når man bakte, tok man vare på en liten klump av den gjærede deigen, som man brukte som hevemiddel neste gang man satte en deig.

Dette kan Guds rike sammenliknes med, sier Jesus. Og plasseringen her er med på å tolke det som nettopp har skjedd: En kvinne som har vært bundet av Satan i over 18 år, ble løst fra sin sykdom. Dette var kanskje ikke en stor og rystende hendelse, men like fullt et tegn på at Guds rike var i ferd med å bryte igjennom.

Til prekenen

La meg si dette aller først: Dersom du skal preke i en gudstjeneste som er spesielt tilrettelagt for barn denne søndagen, finner du en fantastisk fortelling til prekenen i 1 Kong 17,8–16. Dette er dagens gammeltestamentlige lesetekst og er fortellingen om Sareptas krukke.

Når det er sagt, er evangelieteksten også en fantastisk skatt. For min egen del som prest er dette bildet noe jeg trenger å komme tilbake til gang på gang: Guds rike vokser! Det kan se smått ut, men uavhengig av det og uavhengig av meg vil det nå sitt storslagne mål! Og dette er noe jeg vil tro flere enn prester trenger å få høre. Vi samarbeider med mennesker i våre menigheter, som gjør en stor innsats, og som mange ganger ikke synes de ser at det kommer noe ut av det. Eller, kanskje nesten enda verre, noe stort de har vært med på å bygge opp, er i ferd med å forfalle. Det kan mange ganger være tungt å være arbeider i Guds rike. Det kan virke lite og ubetydelig. Da er det godt å bli minnet om at Guds rike kan sammenliknes med et sennepsfrø, eller en surdeig. Guds rike har en kraft i seg som gjør at det *vil* vokse. Det vil vokse seg stort og imponerende fordi det er Guds rike, ikke mitt eller ditt, ikke menighetens eller kirkens – men Guds!

Lignelsene om sennepsfrøet og surdeigen vekker først og fremst håp i meg. Og jeg vil legge opp prekenen over tre dimensjoner ved det kristne håp: håp for eget liv, håp for egen menighet/forsamling og håpet om et fullt utvokst Guds rike.

Dagens lignelser gir håp for eget liv. For livet byr ikke alltid på de helt store høydepunktene. Noen dager kan virke så uendelig lange, uten mening og håp, blottet for noe som ligner storslagent. Mange ganger synes nettopp mitt liv som lite interessant, lite oppsiktsvekkende og uten så alt for mange spennende ingredienser. Mage mennesker sliter tungt, for livet gir dem så lite. Vi lever i en tid der livet skal by på

spenning og selvrealisering, utvikling, nettverk og tilfredshet. Alt som lukter av hverdag, motgang, tomhet eller kjedsomhet er sider ved livet som mange vil kjempe imot. Sånn er det vanskelig å leve i lengden. For livet er ikke alltid en høydare.

Vi som er døpt til Kristus, eier håpet om et liv slik livet skulle være, et liv fritt for alt som tynger. Men vi eier også håpet om å få et lysglimt fra Ham som har gitt oss livet og håpet. Midt i alt det grå, midt i kjedsomhet og motløshet kan vi få håpe på å bli løftet opp, et øyeblikk eller lenger, for å få se at håpet om et liv hos Gud også gir håp og glede her og nå. Selv om livet virker lite og tomt, har vi et liv som lever inne i oss, og et lys som er tent der inne for å lede oss fram til Guds rike som er fylt av alt det som er godt.

Lignelsene gir også håp for den menighets-sammenheng vi står i. Enkelte er kanskje med i fellesskap som opplever vekst og framgang, en situasjon som lett kan finne sin plass i lignelsenes bilde – Guds rike vokser! Det er det grunn til å være takknemlig for, og å rette takken til Gud som gir all vekst. Men de aller fleste steder vil det være ting som oppleves utfordrende på en eller annen måte. Og mange steder oppleves det ikke først og fremst lett å være del av en menighet. De aller fleste skulle ønske mer vekst, større oppslutning, flere resultater og høyere popularitet. Å jobbe for Guds rike lokalt på det stedet en bor, gjør mange av oss oppmerksomme på at det vi kan vise til, ofte virker lite og unnselig.

Men Guds rike er som en melkrukke som aldri blir tom, slik enken i Sarepta fikk oppleve. Gud fyller oss og menigheten ustanselig med sine gaver, gaver som i kraft av hva de er, vil gi vekst. Hva veksten er helt konkret, hvordan den vil se ut, kan vi ikke si. Men så lenge det er Herren Gud vi tilber, så lenge det er evangeliet om Jesus Kristus vi forkynner, vil Gud sørge for vekst. For Guds rikes viktigste egenskap er at det vokser; det sørger Gud for.

Så er det ikke sånn at vi er overflødige i dette bildet. Gud bruker oss og har gjort seg avhengig av vår tjeneste for å fullføre veksten. Hver og én har noe å bidra med, men det som ofte blir problemet, er at vi tror at alt for mye avhenger av oss selv. Resultatet har vi sett for ofte: Mennesker blir utslitt og orker ikke bidra

mer. I leseteksten fra Romerbrevet kan vi lese: *Tenk ikke for store tanker om deg selv, men tenk sindig! Hver og en skal holde seg til det mål av tro som Gud har gitt ham.* I dette hører jeg en utfordring til å finne en rimelig "porsjon" tjeneste i menigheten. Og selv om hver og én av oss ikke kan bidra med mer enn litt, er løftet at Gud vil sørge for vekst og gjøre sitt rike stort!

Med dette utgangspunktet kan det være godt å avslutte med å løfte blikket opp og langt fram. Der ser vi Guds rike som er blitt til et stort tre som fuglene bygger rede i. Og der ser vi Guds rike som har hevet og blitt til en stor deig. Guds rike har allerede brutt igjennom, og vi lever i veksttiden. Vi er et eller annet sted i prosessen. Vi er en del av Guds rike, og skal få være det helt fram til sluttscenen der det har nådd sitt mål.

Salmeforslag

- NoS nr. 570 Syng for Herren, hele verden
NoS nr. 554 Gud la ditt ord i nåde lykkes
NoS nr. 537 Guds kirkes grunnvoll ene
NoS nr. 196 Døden må vike for gudsríkets krefter
NoS nr. 654 Usynlig er ditt rike
NoS nr. 187 Deg være ære

LISE HORN
Kapellan i Stokke

6. søndag i påsketiden

13. mai 2012

Prekentekst: Matt 7,7–12

Lesetekster: Dan 9,17–19; 3 Joh 11

Jukeboksen

Be så skal du få... Let så skal du finne...

Det høres så veldig enkelt ut, litt som å putte penger på en jukeboks og så velge det man vil ha, det en ønsker å høre, det svaret man bestiller. Eller som å velge fra menyen på en restaurant. "Det har jeg lyst på, men ikke det!" Men gang på gang erfarer vi at det er jo ikke slik det fungerer.

Gode løfter blir til provoserende ord som ikke kjennes sanne. Vi leser denne teksten med så mange slags forventninger og blikk gjennom livet, alt ut fra hvilke livssituasjoner vi står i. Når livet er i en god flyt, kan vi kjenne at de gode gavene er en del av livet vårt. Men i møte med desperasjonen over at vi kan miste det kjæreste i livet vårt, et menneske vi er glad i, blir bønnene våre til rop om at det uutholdelige ikke må skje. Det eneste vi ønsker, er at løftet, "be så skal du få", kan være et trylleformular som får livet og tilværelsen på rett kjøll igjen. Hvorfor det ikke alltid skjer, kan gjøre oss sinte og opprørte, og med god grunn. Det er ikke lett å se sitt barn lide seg gjennom sykdom og endeløse behandlinger. Frykten og usikkerheten – som en ulmebrann, svart og glødende, beskriver en forelder det. Du klare aldri å venne deg til tanken. Du vet at flammene vil blusse opp igjen – bare ikke når. Det er da bønnene blir til rop, og håpet så inderlig sterkt: Bare det kunne være sant, at det kunne skje et under, at det vi ønsker oss aller mest her i verden, kunne bli virkelighet. Bønn er ikke trylleformularer, og det er mange ting vi skulle ønske at vi kunne endre på eller forstå mer av. Så lever vi med at håp går under her på jorden, og håp tenes i himmelen i stedet. Det er vanskelig å akseptere; det gjør vondt, og livets realiteter er ikke en meny vi bestiller fra på en restaurant. Livet kommer oss i møte på så mange måter, og det er ikke alltid vi som velger sangene som spilles på jukeboksen. Men gjennom støy og kaos kommer det en enkel og klar stemme, Guds sang – om at den som leter, han skal finne, og når vi banker på, skal det lukkes opp for oss, en sang som kan gjøre oss hele igjen, til tross for

sår og arr – om å søke kjærlighetens ansikt, det godes ansikt og la de milde solstråler av medfølelse fra Guds øyne varme våre hjerter, og gi verdighet og anerkjennelse til alle våre erfaringer. Lyset er det eneste som kan jage bort mørket, og kjærlighet kan jage ondskaper ut. Et hjerte fylt av lys og kjærlighet brenner i vår verden, med en slik kraft at det ikke kan skjules.

”Håpet er en båt som alltid bærer. Så mye mer verd, enn drømmen selv. Straks den er din, den kjennes slitt.

Mens håpet lyser sterkere for hver gang det blir ditt.”

Anne Grete Preus har skrevet denne fantastiske sangen om håp!

Hvem lærer fuglene å synge?
Hvem styrer den usynlige hånden
som løfter soldatens ansikt opp av søle og blod?
Jeg vet ikke hvem det er
men hun kalles håp
Hun er verdighetens søster
og menneskelighetens mor.
Hvem lærer menneskene å elske?
Hvem knytter det usynlige båndet
fra hjerte til hjerte når tårer
renner for en annens skyld?
Jeg vet ikke hvem det er
men hun kalles håp
Hun er fruktbar vårsol slekting
og ensom svales venn.

Håpet er en båt som alltid bærer.
Så mye mere verd enn drømmen selv
Straks den der din, den kjennes slitt
Mens håpet lyser sterkere
for hver gang det ble ditt.

Hun kan seile hele veien fra nederlag til sol
med en lastsom gjør oss mennesker hele
Og vil du klarne tanken så stå ved hennes ror
for hun vil aldri be deg om å knele.

Håpet er en båt...

Hvem lærer fuglene å synge?

Be, let, bank på!

Vers 7: I denne konteksten referer alle verbene til bønn, slik som i 6,33.

”Søk først Guds rike og hans rettferdighet, så skal dere få alt det andre i tillegg.” En skal framfor alt søke Guds rike og rettferdighet, også i

bønn. Kristne gnostikere tok denne frasen ”let så dere skal finne” ut av konteksten og brukte den til å rettferdiggjøre sine teologiske spekulasjoner. I første omgang aviste kirkefedrene denne tolkningen, men på Augustins tid ble den også brukt av de ortodokse til å grunngi deres teologiske refleksjoner. Å stille spørsmål er tankens pietisme.

Vers 7–11: Guds svarer på bønner. Vers 11: ”Når selv dere som er onde.” Denne frasen antyder en ureflektert antakelse av dogme om arvesynd, eller voksnes synd. ”gode gaver” – Lukas har isteden ”hellig ånd”, som kan være en åndeliggjøring av en opprinnelig materialistisk forventning. Vers 12: ”Den gygne regel.” Fra et litterært ståsted er dette slutten på en preken, en oppsummering av innholdet. Den er relatert til andre vers, 5,17: ”Tro ikke at jeg er kommet for å oppheve loven eller profetene! Jeg er ikke kommet for å oppheve, men for å oppfylle.” 5,20: ”Ja, jeg sier dere: Dersom ikke deres rettferdighet langt overgår de skriftlærdes og fariseernes, kommer dere aldri inn i himmelriket.” 6,1: ”Pass dere for å gjøre gode gjerninger for øynene på folk, for å bli sett av dem. Da får dere ingen lønn hos deres Far i himmelen.” 6,33: Se ovenfor. Men også Matt. 22, 34–40, ”det doble kjærlighetsbudet”, med konklusjonen og formuleringen som kommer igjen: ”På disse to budene hviler hele loven og profetene.” Den gygne regel har en lang forhistorie, og vi kan finne at noe lignende er antydnet i 5 Mos 15,13; Tob 4,15; Sir 31,15. Den har også en hellenistisk forhistorie, vokst fram i det 5. århundre f. Kr. blant sofistene.

Preken: ”Å flytte fokus”

Våre liv er fylt av alt det vakre vi ser og opplever rundt oss, og de menneskene vi omgir oss med. Noen ganger kaster livet oss også ut i kaos og spørsmål og utfordringer som vi strever med, og som oppleves overveldende. Livet slik vi kjenner det, er de opplevelser og erfaringer vi gjør i møte med mennesker og hendelser her på jorden.

I denne teksten blir vi invitert til å søke dypere, søke bak alle våre erfaringer her og nå, søke Guds rike – den indre kilden som er lagt i våre hjerter som et minne fra vår skaper helt fra starten av, et minne om hvor vi hører til, og hvor vår kilde til liv, kjærlighet og håp er. Det er

helt naturlig at vi knytter våre ønsker og behov her og nå opp til de løfter Gud gir oss i denne teksten, men vi trenger også å åpne våre sinn for en større sannhet enn det vi kan se med første øyekast.

I bønnen kan vi flytte fokus fra hodet, til hjerte og kropp. Vi kan kjenne at i hvert hjerteslag og åndedrag fornyes våre liv. Hjerteslag minner om kilden til liv. Jeg kan kjenne livet i mine hjerteslag og la hjertet tale på mine vegne. Jeg kan la den trofaste rytmen synge om nærhet og kjærlighet til alt levende og ham som gir alle ting liv.

Å be er både enkelt og vanskelig på samme tid. Det er enkelt å si til Gud det en har på hjertet, og gjøre det når som helst og hvor som helst. Bønn er en kommunikasjon som pågår mellom det lille hjertet og det store hjertet, og alt som blir sendt blir mottatt. Men på samme måte som all kommunikasjon mellom mennesker er komplisert, er det også slik med vår kommunikasjon med Gud. Tilliten og fri-modigheten blir angrepet av mistenksomhet og mismot, og den gode tilhørigheten og tryggheten mellom mennesket og vår skaper utfordres. Frykten for det ukjente og utryggheten gjør oss sårbare. Jesus sier til oss: Til og med de som gjør ondt, vet å gi barna sine gode gaver, og minner oss på at vi kan stole på det Gud sier til oss, at hans løfter er sanne og virkelige. Bønnens hjerte er tilliten, og det er ærlighetens rom! Da Jesus lærte oss å be, sa han at vi skulle be slik: "Vår far i himmelen." Gud trenger ikke smigres og overtales. Han er på vår side og klar til å høre våre behov, våre ønsker, drømmer, skuffelser og det som opprører oss.

Hjertets bønn er å komme i kontakt igjen med tilliten til vår Gud. Vi kan kjenne at han holder alt i sin hånd, at det er en flyt fra mitt hjerte til Guds hjerte, og når de kobles sammen, blir Guds løfter virkelige og sanne. Be så skal dere få! Let så skal dere finne! Bank på så skal det lukkes opp for dere!

Når vi ber, kan vi også åpne våre hjerter for at Gud kan fylle oss med sin kjærlighet, en kjærlighet som bare må gis videre til alle vi møtes, for i sitt vesen vil den deles. Med Gud som forbilde kan vi møte våre medmennesker slik vi ønsker å bli møtt, og slik Jesus møter oss når vi kommer til ham.

Hos Gud er vår kilde til liv og vår kilde til oss selv! Hos Gud kan alt som er gått i stykker, bli helt i igjen, og i bønnen kan vi på nytt og på nytt se Guds ansikt og kjenne solstrålene fra hans øyne varme våre hjerter og fylle vår kropp, og hvert hjerteslag og hvert åndedrag fylle oss med nytt liv.

Det lukkes opp for oss, og vi finner vårt livs mest dyrebare skatt!

Jeg håper at vi kan bruke denne søndagens preken til å peke på hva som er det mest dyrebare i livet. Vi kan peke på kildene til liv og hjelpe hverandre til å flytte fokus fra alt vi gjerne forsøker å kontrollere, til å hvile i tilliten vi blir invitert av Gud til å leve i, sammen med ham.

HILDE BARSNES
Studentprest, Oslo

FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

TILSETTINGER

Borg bispedømme

Borg bispedømmeråd har i møte 27.02. 2012 foretatt følgende tilsetninger:

Maria Ådland Monger som kapellan i Søndre Follo prosti med tjenestested Drøbak og Frogn sokn.

Lena Caroline Stordalen som vikar for kapellan i Nedre Romerike prosti med tjenestested Lillestrøm sokn.

Mikkel Jebe som kapellan i Øvre Romerike prosti med tjenestested Råholt sokn.

Vi har mottatt bekreftelse på at de tar imot stillingene.

LEDIGE STILLINGER

Tunsberg bispedømme

Ledig stilling som sokneprest i Nord-Jarlsberg prosti med særskilt tjenestested Borre sokn.

Borre sokn i Horten kommune ligger vakkert til ved Oslofjorden, og det er korte avstander til nærliggende kommuner som Tønsberg og Holmestrand. Det er gode vei-, buss- og togforbindelser til Drammen og Oslo og til Torp/Sandefjord lufthavn. Nykirke og Åsgårdstrand sokn er også en del av sokneprestens arbeidsområde, og folketallet i de tre soknene fordeler seg slik: Borre – 5.300, Åsgårdstrand – 3.000 og Nykirke 1.100. Arbeidsområdet har fire kirker og tre menighetshus: Borre kirke, tradisjonsrik middelalderkirke med 300 sitteplasser, Skoppum arbeidskirke fra 1989 med møterom i første og andre etasje, 200 sitteplasser, Åsgårdstrand kirke fra 1969 med 150 sitteplasser, Nykirke kirke fra 1100-tallet, 140 sitteplasser, Borre menighetshus, Nykirke kirkestue og Åsgårdstrand menighetshus. Det arbeides med planer om nytt tilbygg til kirken i Åsgårdstrand. Lørdagsskole, barneklubb, bibel- og samtalegrupper etc. drives av frivillige i nært samarbeid med kirken. Soknet er tildelt trosopplæringsmidler og Plan for trosopplæring er utarbeidet.

I soknet er det to kor og et rikt musikkliv. Høgskolen i Vestfold (Bakkenteigen) ligger i soknet og har over 4.000 studenter. For tiden er det et ettårig prosjekt med studentprest-tjeneste i 50 % stilling.

Arbeidsområdet betjenes av to sokneprester, kateket (60 %), trosopplærer (40 %), kantor (100 %), organist (70 %) og kordirigent (20 %). Sekretær og soknekonsulent er felles med alle soknene i fellesrådsområdet. Borre, Nykirke og Skoppum kirker har kirketjenere i deltidsstillinger. I Borre og Nykirke kirke er det ansatt klokkere i deltidsstillinger. De to sokneprestene alternerer med hver sin tjenesteuke for hele tjenesteområdet. Staben deler kontorer med staben i Horten, kirkevergen og prostsen, og har tilhold i Sentrumskirken inne i byen, 4 km fra prestegården. Borre og Nykirke kirker har tiliggende kirkegårder som er direkte administrert og betjent av fellestrådet ved kirkevergen. Avstandene er korte; fra presteboligen til Borre kirke er det 200 meter, fra boligen til de andre kirkene: Skoppum ca. 4 km, Åsgårdstrand 6 km, Nykirke 8 km.

Tilsetning skjer på de vilkår som til enhver tid gjelder, og den som tilsettes, må rette seg etter

a) endringer i lover, tariffavtaler, reglement m.v. herunder spørsmål vedrørende tjenestebolig og boligfradrag samt

b) avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål og tjenestedistrikt. Nærmere bestemmelser om tjenesteoppgaver for stillingen kan bli fastsatt av bispedømmerådet etter gjeldende prosedyre. Samlivsform kan bli vektlagt. Søkeres navn vil normalt bli offentliggjort. Anmodning om å få sitt navn unntatt offentlighet, må begrunnes.

Målformen i kommunen er bokmål. Søkere må opplyse om de behersker begge målformer.

Soknepresten i Borre har ansvar for kirkebokføringen i soknet. Kirkesøkningen i tjenesteområdet er varierende. Hovedkirken, Borre kirke, er den best besøkte. Det er også her det er flest dåp. Det er som regel gudstjeneste i to av kirkene hver søndag. Kirkelig årsstatistikk for 2011 viser følgende tall totalt for de tre soknene: Antall gudstjenester: 110. Antall døpte: 78. Antall konfirmanter: 53. Antall velselser: 20. Antall begravelser: 76.

I Borre sokn er det 3 skoler på grunnskolenivå: Granly skole, Lysheim skole og Borre ungdomsskole. Disse inngår i et samarbeid med kirken i forbindelse med skolegudstjenester før jul. Her er tre barnehager som besøker kirkene ved jule- og påskevandring. Konfirmandundervisningen deles mellom kateket og

prestene. Kateketen (60 %) har hovedansvaret for konfirmantarbeidet. Ut over de faste kirkelige handlinger deltar prestene på møter og fastegudstjenester på Borre menighetshus, har ukentlige andakter på Åsgårdstrand og Borre sykehjem, deltar på hygetreff for eldre en gang i måneden. Soknepresten deltar i beredskapsturnusen for prostiet. Tjenesten i prostiet for øvrig er regulert gjennom en egen samarbeidsavtale.

Vi ønsker en sokneprest med evne til å følge opp visjonsdokumentet for Den norske kirke og de lokale planer i soknet. Vi vektlegger vilje til nytenkning og samarbeid med råd, ansatte og kirkens medlemmer. Vi søker også en sokneprest med sans for stedets historiske røtter og det arbeidet som i dag utføres av foreninger og lag i soknet. Soknepresten vil ha en sentral plass i innføringen av ny liturgi for gudstjenestene i soknets kirker.

Stillingen lønnes i stillingskode 0930 – sokneprest, lønsspenn 53–78 i Statens lønnsregulativ. Pensjonsinnskudd. Endelig lønnsfastsettelse ved egen prosedyre etter tilsetning. Øvrige godtgjøringer, rettigheter og forpliktelser som til enhver tid gjelder for presteskaper.

Til tjenesten hører godkjent bolig med boplikt. Presteboligen er den 240 år gamle Borre prestegård, beliggende ved inngangen til Borre Nasjonalpark og Midgard historiske senter og med utsikt over Oslofjorden. Gården er fortsatt knyttet til gårdsdrift ved forpakter. Boligen er i god stand, oppusset og restaurert i 1999. Boligen har fire sammenhengende stuer, hjemmekontor, seks soverom, bad og toalett i 2. etasje, toalett i første etasje, kjøkken med kjølerom. For bruk av bolig svares husleie etter fradragregulativets bestemmelser.

Tunsberg bispedømme gir sine medarbeidere tilbud om arbeidsveiledning (ABV), og det forventes at den som tilsettes er motivert for å gå i veiledning. Tunsberg bispedømmeråd krever at politiattest (barneomsorgsattest) framlegges ved tilsetning.

Søknad via vårt elektroniske søkersystem. Vi henviser til våre hjemmesider www.kirken.no/tunsberg *Søknadsfrist: 13.04.2012.*

Agder og Telemark bispedømme

Sokneprest i Iveland med Otredal prosti som tjenestestedistrikt.

De to soknene Iveland sokn og Evje og Hornnes sokn utgjør tjenesteområdet til soknepresten i Iveland. Soknene er sammenfallende med Iveland kommune og Evje og Hornnes kommune.

Området er preget av vakker natur. Otra-vassdraget snor seg gjennom de to kommunene og har gitt liv til variert næring, bosetting og kulturliv. I tillegg til tradisjonelt jord- og skogbruk har fjellene gjemt store mineralskatter som har gitt grunnlag for gruvedrift. Både for turister og lokalbefolkning er det naturgitte og tilrettelagte forhold for friluftsliv og gode fritidstilbud.

Iveland er en innlandskommune i vekst. Kommunen er en del av et felles bo- og arbeidsmarked med Kristiansand som nærmeste by. Innbyggertallet er svakt stigende, og alderssammensetningen er relativt ung. Bosetningen er spredt med tettsteder på Skaia, Vatnestrøm og Birketveit. Det siste er administrativt senter med kommunale og statlige kontorer, idretts-hall og skolesenter, kirke og nytt, stort bedehus med gode fasiliteter, som ble innvidd høsten 2007. Iveland har 2 barnehager, 2 barneskoler og kombinert mellomtrinn/ungdomsskole. Medlemstallet for Den norske kirke er ca. 1.000.

Evje og Hornnes kommune ligger sentralt i indre Agder med et godt utviklet regionalt handelssenter og videregående skolesenter. Kommunen har relativt god infrastruktur. Her er medlemstallet for Den norske kirke ca. 2.800.

Det er 3 kirker i tjenesteområdet; Evje kirke fra 1891, Hornnes kirke fra 1826 og Iveland kirke fra 1837. Alle 3 er i god stand – som resultat av gode forhold mellom kommune og kirke.

Tjenesteområdet har 2 sokneprester. Sammen med den øvrige staben, menighetsrådene og frivillige er det gode rutiner for å løse oppgavene gjennom samarbeid og fellesskap. Prestene har tjenesteuke annenhver uke. Det foreligger arbeidsfordelingsplan. Mellom annet er det felles menighetsblad, årlig felles medarbeidersamling, menighetsweekend og konfirmantleir, samt gode rutiner på felles ut-

arbeidelse av gudstjenesteplaner. Det er felles stabsmøte på menighetskontoret for Evje og Hornnes i Evje sentrum annen hver uke for de ansatte i større stillinger.

Soknepresten i Iveland har pastoralt ansvar og er medlem av Iveland menighetsråd og Iveland kirkelig fellesråd. Soknepresten har konfirmantundervisning. Konfirmasjonsundervisningen foregår ennå for det meste i skoletiden. Det er eget dåpsutvalg og konfirmantutvalg i menigheten. Soknepresten har også institusjonsbesøk på Iveland bygdeheim. Det er et godt etablert samarbeid med barnehager og skoler samt med alders- og sykehjem.

Prestekontoret ligger i kommunehuset på Birketveit. Her har også kirkevergen kontor. I tillegg til kirkeverge (50 %) er det også organist, kirketjener og klokker i mindre stillingsbrøker.

I Iveland og i Evje og Hornnes står de store organisasjonene sterkt, med mye arbeid for ytre- og indremisjon. Iveland menighetsråd er opptatt av godt samarbeid mellom kirke og bedehus slik at begge, hver for seg og sammen, kan legge til rette for levende tro og meningsfull tjeneste. Det er viktig at den som tilsettes, har evne til å ta vare på et godt samarbeid med virksomheten på bedehuset der det foregår et utstrakt arbeid med søndagsskole, barneforening, barnekor, ungdomsarbeid, misjonsforening, undervisningskvelder og vanlig møtevirksomhet.

Evje og Hornnes menigheter har sokneprest, kirkeverge (60 %), menighetssekretær (50 %), organist (80 %) og ungdomskor-dirigent (28 %).

I Otredal prosti er det felles prostidiakon som også har sitt arbeidsområde i disse to menighetene. Det er diakoniutvalg med plan for diakoniarbeid menighetene.

I Iveland sokn benyttes det bokmål i kirke og skole, med enkelte gudstjenester på nynorsk.

Evje og Hornnes har nynorsk liturgi i kirkene og begge målformer i skolen.

Søkere må opplyse om de kan benytte begge målformer.

Det vil bli bygd ny tjenestebolig (kommunal) for soknepresten i Iveland, og den vil stå klar i løpet av høsten 2012/våren 2013.

Menigheten ønsker en prest som er kontaktskapende med evne til samarbeid med de eksisterende arbeidsgruppene samt inspirere

til realistiske planer for videre utvikling av menighetene.

Den som blir tilsatt må finne seg i:

- Endringer i tjenesteordning for menighetsprester og regler om lønnsforhold og aldersgrense for geistlige tjenestemenn.
- Alle avgjørelser som måtte bli tatt med hensyn til tjenesten og tjenestested.

Stillingen lønnes som sogneprest i kode 0930 lønnstrinn 53–78.

Lønnplassering er avhengig av kvalifikasjoner, ansiennitet mv.

Pensjonsinnskudd.

I tillegg til lønna kommer regulativmessige godtgjørelser og skyssgodtgjørelse etter statens regulativ.

Arbeidsveiledning.

Det blir stilt særlige krav til samlivsform i tråd med Arbeidsmiljøloven § 13.4.2.

Kvinner oppfordres til å søke.

Nærmere opplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til personrådgiver Bjarne Nordhagen tlf. 38 10 51 32 eller prosten i Otredal Bernt Olav Jensen tlf. 38 15 00 84 / 41 69 94 86.

Søknadsfrist: 14.04.2012.

Vi foretrekker elektroniske søknader med CV, vitnemål og referanser levert via vårt elektroniske søkersystem. Det vises til Agder og Telemark bispedømmes hjemmesider www.kirken.no/agder.

For informasjon om søknadsprosedyre, kontakt førstekonsulent Grethe Ruud Hansen, tlf. 38 10 51 47.

Agder og Telemark bispedømme

Sokneprest i Evje og Hornes sokn med Otredal som tenestedistrikt.

Dei to sokna Evje og Hornnes sokn og Iveland sokn utgjør tenesteområdet til soknepresten i Evje og Hornes. Sokna fell saman med Iveland kommune og Evje og Hornnes kommune. Avstand til Kristiansand frå Evje er 6 mil og til Arendal 8 mil. Buss-sambandet til Kristiansand er svært godt. Folketalet i tenesteområdet er stigande. Det bur 3500 i Evje og Hornnes og 1.300 i Iveland. I Evje og Hornnes er medlemstallet i DnK om lag 2.800, i Iveland om lag 1.000.

Evje og Hornnes er regionsenter for indre Agder, med godt utbygde barnehagar, skular, vidaregåande skulesenter, idrettshall og eldre-senter. Evje barneskule har parallellklassar med bokmål og nynorsk på alle trinn. Etter nedlegging av Evjemoen militærleir i 2001 har næringsutviklinga vore svært positiv. Kommunal og statleg tenesteyting, varehandel og bygg/anlegg utgjør dei fleste arbeidsplassane, i tillegg til tradisjonelt jordbruk/skogbruk og turisme. Det er tilrettelagt gode forhold for friluftsliv og fritidstilbod, mellom anna flotte skiløypenett på Høgås. Idrettslaget "Otra" har mange medlemmer og varierte idretts-tilbod.

Fleire av dei kristne organisasjonane står sterkt med mykje arbeid for ytre- og indremisjon. Det er 5 bedehus i kommunen. Normisjon har storsamlingar i samarbeid med soknerådet. Norsk Luthersk Misjonssamband eig leirstaden Evjetun og Blå Kors har eige forsamlingslokale der dei driv mellom anna eit stort speidararbeid. Pinsevevningene har også eige lokale til sitt arbeid.

Evje har eit stort innslag av menneske med bakgrunn i ulike kulturar og religionar.

Det er 3 kyrkjer i dei to sokna: Evje kyrkje frå 1891, Hornnes kyrkje frå 1828 og Iveland kyrkje frå 1837. Alle kyrkjene er i god stand – som eit resultat av gode forhold mellom kommune og kyrkje.

Evje og Hornnes og Iveland har 2 sokneprestar med kvar si kyrkjebokføring. Prestane har tenesteveke annankvar veke. Arbeidsplan føreligg. Kyrkjelydane har til saman 115 gudstenester i året. Dei er fordelte likt på dei 3 kyrkjene med gudsteneste annankvar sundag.

Kyrkjekontoret i Evje sentrum har møterom, kontorplass til sokneprest, kyrkjevevjerje (60 %), organist (80 %), kyrkjelydssekretær (50 %) og ungdomskordirigent (28 %). Otredal prosti har eit diakonisamarbeid med prostidiakon i 70 % stilling. Prostidiakon og dirigent for ungdomskor vert løna av frivillig givarteneste. Soknepresten i Evje og Hornnes har pastoralt ansvar og er medlem av soknerådet. Det er stabsmøte på kyrkjekontoret i Evje kvar fjortande dag.

I Iveland sokn er det tilsett kyrkjevevjerje (50 %) og organist, kyrkjetenar og klokkar i mindre stillingsbrøkar.

Soknerådet i Evje og Hornes sin strategiplan har tittelen: *"Tru, trivsel og teneste – må berre ha det!"* Satsingsområda er gudstenestliv, diakoni, misjon, fellesskap og trusopplæring. Soknerådet har dåpsutval, konfirmantutval, misjonsutval, diakoniutval, trusopplæringsutval og gudstenestutval – med stor frivillig innsats. Organisten driv eit omfattande kyrkjemusikalsk arbeid med konsertar og kyrkjelidskor.

Konfirmantkullet er på om lag 40.

Undervisninga er lagt til Blå Kors-huset som ligg mellom ungdomsskulen og kyrkja, men der er òg lagt opp til mange andre aktivitetar, mellom anna rafting og padling i Otra, leir og heimekveldar hos konfirmantutvalet. Ungdomskoret "Koriallverda" og KRIK har kvar for seg ca 60 medlemmer og er viktige delar av ungdomsmiljøet i bygda saman med speidararbeid og ungdomsforeiningane på bedehusa.

Vi ynskjer å styrkja kontakten mellom kyrkja og ungdomane etter konfirmasjonen.

Soknerådet ynskjer ein prest som kan

- Samarbeide med og involvere frivillige medarbeidarar.
- Engasjere seg i arbeid med barn og unge.
- Inspirere og begeistre.
- Ha gode kommunikasjonsevner og leiaregenskapar.
- Vidareutvikle eksisterande arbeid og samtidig ha visjonar for framtida.

Det er tenestebustad knytt til stillinga. Prestebustaden er eigd av OVF og ligg vakkert til ved Evje kyrkje og kyrkjegard 2 km nord for Evje sentrum. Bustaden er frå 1849 og freda. I år 2000 vart det gjennomført ei omfattande restaurering med brukarvennleg og vakkert resultat. Grunnflata er 250 kvm. Første etasje

inneheld buareal som svarar til normalstandard. Andre etasje har loftstove og fleire rom. Kjellar har matbu og teknisk rom. Oppvarming skjer med ved og straum. Prestebustaden har 2 mål (frukt)hage og tun med stabbur, dobbelgarasje og enkeltgarasje. Det er 6 soverom i bustaden og 2 bad. Frå prestebustaden er det 7 km til Hornnes kyrkje og 26 km til Iveland kyrkje.

Evje og Hornnes har nynorsk liturgi i kyrkja og begge målformer i skulen. Iveland har bokmål i kyrkje og skule, men enkelte gudstenester på nynorsk. Søkjarar må stadfeste at dei kan nytta begge målformer.

Den som vert tilsett må finne seg i:

- Endringar i "tjenesteordning for menighetsprester" og reglar om lønstillhøve og aldersgrense for geistlege tenestemenn.
- Alle avgjersler som måtte bli tatt med omsyn til tenesta og tenestestad

Stillinga vert løna som sokneprest i kode 0930 lønstrinn 53-78

Lønsplassing er avhengig av kvalifikasjonar, ansiennitet o.a.

Pensjonssinnskot.

I tillegg til løna kjem regulativmessige godtgjersler og skyssgodtgjersle etter statens regulativ.

Tilbod om arbeidsrettlegg

Det vert stilt særlege krav til samlivsform i tråd med Arbeidsmiljølova § 13.4.2.

Kvinner vert oppfordra til å søkje.

Nærare opplysningar om stillinga kan ein få ved å kontakte personalrådgjevar Bjarne Nordhagen tlf 38 10 51 32 eller prosten i Otredal Bernt Olav Jensen tlf. 38 15 00 84 / 41 69 94 86.

Bispedømmekontoret ønskjer søknaden med cv, vitnemål og referansar levert elektronisk via vårt elektroniske søkjarsystem. Desse kan ein finne med å sjå på bispedømetts heimesider www.kirken.no/agder. Ein kan òg få informasjon om korleis ein skal søkje, ved å kontakte førstestekonsulent Grethe Ruud Hansen, tlf. 38 10 51 47.

Søknadsfrist: 14.04.2012.

Avsender:
Luther Forlag
Grensen 3
0159 OSLO

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av professor Harald Hegstad (ansv.), sokneprest Sunniva Gylver, universitetslektor Sjur Isaksen og prost Kristin Moen Saxegaard.
Redaksjonssekretær: Eyolf Berg

ALLE HENVENDELSER rettes til:

Luthersk Kirketidende v/Eyolf Berg
Luther Forlag
Grensen 3
0159 OSLO.
Tlf. 91 17 65 37.
E-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

INTERNETT: www.lutherskkirketidende.no

ARTIKLER OG LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk og sendes på e-post til ovenstående adresse.

Pris kr. 550,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 750,- pr. år.
Abonnementet inkluderer Halvårsskrift for Praktisk Teologi (2 numre pr. år).
Kontonummer: 3000.14.73669
Abonnementet løper til det sies opp skriftlig (brev eller e-post).

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 7 annonsemoduler i LK:

1. *1/2 kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr 750,- +mva
 2. *Kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 1000,- +mva
 3. *Halvside* (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 2000,- +mva
 4. *Halvside* (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 2000,- +mva
 5. *3/4 side* (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr 2500,- +mva
 6. *Helside* (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 3000,- +mva
 7. *Dobbelside* (Høyde 177 mm, bredde 2x127 mm) kr. 5000,- +mva
- Overstående priser gjelder s/hv-annonser. Tillegg for farger: kr. 1500,- +mva

ISSN 0332-5431

